

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу Иоф зэришлэрэм, хабзэм илыклэу органхэм ялоф нахышлэу зэхэцэгъэным, общественнэ Иофшлэным чанэу зэрэхэлэжэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылъ фагъэшшоагъ **Хьаджые Адам Чэсэбий ыкъом**, муниципальнэ образованиеу «Тэхьутэмькыое районым» инародрнэ депутатхэм я Совет идепутат, ООО-у «Югэлектромонтаж» зыфиорэм идиректор.

Законностыр, цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафитыныгъэхэмрэ мыкыо-гъэнхэм альэныкыоклэ гъэхьагъэу илэхэм, Адыгэ Республикэм изаконодательствэ ихэжыныгъэ ышъхьэклэ илахь зэрэхышлэхэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылъ фагъэшшоагъ **Осовцева Анна Николай ыпхъум**, Урысые Федерацием исубъектхэм ягъэцэкклэу хабзэ иорганхэм ыкли Адыгэ Республикэм и МВД чыплэ зыгъэфорышлэжыныкыоклэ иорганхэм яздэлэжыныгъэ фэгъэзэгъэ отделым административнэ законодательствэм игъэфедэклэ иотделение иинспектор шъхьалэ.

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу Иоф зэришлэрэм ыкли общественнэ Иофшлэным чанэу зэрэхэлэжэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылъ фагъэшшоагъ **Бат Абочыр Пицыу ыкъом**, Хьа-тыгъужыкыое кьоджэ псэуплэм иветеранхэм я Совет ипэублэ организации итхьаматэ.

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу Иоф зэришлэрэм ыкли Ипэлэсэныгъэ ин зэрэхэлэжэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылъ фагъэшшоагъ **Вареник Татьяна Иван ыпхъум**, Адыгэ Республикэм экономикэ хэжыныгъэмклэ ыкли сатыумклэ и Министерствэ предпринимательствэмклэ иотдел испециалист-эксперт шъхьалэ.

ИЛЪЭСЫМ ИКІЭУХХЭР

Пенсиехэр ипІалъэм альагъэлэсыщтыгъэх

Урысые Федерацием Пенсиехэмклэ ифонд и Адыгэ республикэ Къутамэ ипашэу Къулэ Аскэрбий тыгъуасэ, тыгъэгъазэм и 27-м, кызытэныкыоклэ 2011-рэ илъэсым Иоф зэрашлагъэм, къадэхъугъэхэм, тапэкклэ гухэлъэу агъэнафэхэрэм яхылылэгъэ пресс-конференции зэхыщэгъагъ.

Илъэс кІэууххэр кызытэныкысыжъхэ-зэ ащ кызытэныкыгъэмклэ, негъ Адыгеим пенсионер 121363-рэ щпсэу. А пчыагъэр зэкІэ республикэм исхэм процент 27,6-рэ мэхъу. Шоки зымылэ пенсие страхованием исистемэ нэгъырэ 403472-рэ щатхыгъ. Законодательствэм зэхьокыныгъэхэу фашыгъэхэм атегъэспыкыгъэу, 2011-рэ илъэсым кы-щыублагъэу ПФР-м ичылплэ органхэр шоки зымылэ пенсие системэм клэлэ-щыкылухэр щытхыгъэнхэм фежъагъэх. Кызытэныкыоклэ илъэсым иикыгъом ехъулэу ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ джащ фэдэ клэлэщыкылухэу зыныбжэ илъэс 16-м шомыкыгъэу 54913-рэ щатхыгъ.

Пенсие системэм щыклорэ реформэ-хэр агъэцэкІэжъхэзэ, ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ илофышлэхэм 2011-рэ илъэсым пенсиехэм ыкли социальнэ тынхэм мылтыку апэлугъэхьэгъ-ныр ипалъэм ехъулэу ыкли икыу фэди-зэу зэхэцэн альэкыгъ. Мэзаем и 1-м пенсиехэр проценти 8,8-у къалэтыгъэх, мэллылфэгъум и 1-м социальнэ пен-сиехэр проценти 10,27-у индексация ашыгъэх. Гурыт пенсие сомэ 591-рэ чыпч 49-клэ нахыбэ хъугъэ е проценти 8,7-рэ кыхэхъуагъ.

Страховой тынхэм пэцэныгъэ ады-

зэрэхьэзэ, кызытэныкыоклэ илъэсым имзэ 11 чыплэм сомэ миллиарди 3-рэ миллиони 152-рэ кышшауыгъом, тыгъэгъазэм и 23-м ехъулэу планыр процент 93,8-у агъэцэкІэжыгъ.

Къэралыгъомрэ цыфымрэ ахыщэ Іахьклэ здыхэлэжъхэзэ пенсиехэм апае мылтыку зэлугъэкІэгъэным ехылылэгъэ программэм тызыхэт илъэсым нэгъ-гырэ 902-рэ хэуцуагъ ыкли зэкІэмклэ программэм хэтхэм япчыагъэ 7618-м нэсыгъ. Мы кыгъэлэжъауакІэмклэ Адыгеим Ростов хэкум ыуж Къыблэ фе-деральнэ шьолырым ятІонэрэ чыплэр щыубытыгъ. Джащ фэдэу ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ социальнэ программэхэр гъэцэкІэжыгъэнхэм ча-нэу хэлэжъагъ. Иофыгъо зэфэшъхьаф-хэм сомэ миллион 12-рэ мин 714-м ехъу апэлугъэхьагъ. Ахыщэр икыу фэ-дизэу алэ кырагъэхьагъ.

Илъэсым пыкыгъэ мзэ 11-м кызы-ригъэлэжъауагъэмклэ, республикэм щыпсэурэ унэгъо 2410-м ны (унэгъо) мылтыкум икыралыгъо сертификатхэр аратыгъэх. Ны (унэгъо) мылтыкур Ио-фыгъо зэфэшъхьафхэм апэлугъэхьэгъ-ным фэшІ къэралыгъо сертификат зи-Іэхэм зэкІэмклэ сомэ миллион 679,1-рэ аратыгъ. Унэгъо 981-м а мылтыкур унэ амалхэр нахышлэу шыгъэнхэм пэлугъэхьагъ.

Илъэс Иофшлагъэхэр кызытэныкысыжъ-хэзэ, ПФР-м и Адыгэ республикэ Къу-тамэ ипашэу Къулэ Аскэрбий нэмыклэ лъэныкыохэм альыссыгъ, пчыагъэхэр ыгъэфедэхэзэ Иофшлагъэу ялэхэр нафэ кышыгъ, нэужым журналистхэм аупчІэхэм джэуапхэр къаритыжыгъэх.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Илъэсыклэ мэфэкІхэм апае Адыгеим елкэ мини 5 фэдиз щыраупкыын фитых

Илъэсыклэ мэфэкІхэм апае елкэ пчыа-гъэу раупкыын альэкыштыр ыкли ащ фэгъэзэгъэ предприятиехэр (мэ-хызмэтхэр), унэе предпринимательхэр Адыгеим шагъэнэфгъахэх. Псэумклэ республикэм елкэ ныбжыкылэхэр кы-зыщыкылэр чыплібл ил.

«МэзхызмэтшлэпІэм елкэм ышъ-хьап нылэп щыраупкылэр. Ащ нэмыклэу, елкэхэр Іужоу кызыщыкылэхэр е ЛЭП-р зыщагъэпсырэ чыплэхэр ащ фэдэ гухэлэхэмклэ кызыфагъэфедэн альэкышты», — кылуагъ Адыгеим мээхэмклэ и ГъэлорышлэпІэ ипашэ игуа-дзэу Александр Свередюк.

Ащ зэрилгытэрэмклэ, республикэм ичІыопс зэрар емыхыгъэным тегъэ-сыхьэгъэ амалхэр зэкІэ Гъэлорышлэ-пІэм зэрехьэх. Культурэмрэ гъэсэны-гъэмрэ афэгъэзэгъэ учреждениехэм Илъэсыклэ пачэ ящыкІэгъэщтым фэ-диз нылэп чыгъэу раупкылэр.

«Мыгъэ Илъэсыклэ пачэ раупкынэу агъэнэфагъэр елкэ миниф фэдиз. Пред-прияттиехэм зэрашІоигъоу адрэ чыгъхэр ІуагъэкІын альэ-кышты», — хигъэунэ-фыкыгъ А. Све-редюк.

Респу-бл и к э м ибэдзэр-

хэм ащашэрэ елкэхэм янахыбэр нэмыклэ чыплэхэм къарашыгъэх. Джы-дэдэм къалэу Мыекъуапэ ибэдзэрхэм зы метрэм сомэ 400 щалыптын фае.

Адыгэ Республикэм мээхэмклэ и ГъэлорышлэпІэ кызытэныкыгъэмклэ, илъэсыклэ кызыщыблагъэрэм ехъулэу Адыгэ Республикэм мээхэмклэ и ГъэлорышлэпІэрэ и МВД-рэ ялофышлэ-хэм чІыопсым икызухъумэн епхыгъэ законодательствэр зыукъохэрэм якы-хэгъэщынкІэ Иофэу ашІэрэр агъэлэ-шыгъ.

ГушыІэм пачэ, заповедникым кы-гъэгъунэрэ чыплэм имыхьанхэм пачэ къэралыгъо инспекторхэм участкэ лес-ничествэхэм дежурствэхэр ащыхьых, щакІохэм ябригадэхэмрэ чыплэрыс-хэмрэ ахэм аделэх. Елкэхэр хэбзэнчъу раупкыгъэмэ ГИБДД-м илофышлэхэм ауплэкІу.

«Дежурствэхэм яграфик зэхэгъэуцуагъ, тыгъэгъазэм и 31-м нэс ушлэкІунхэр зэ-хэщэщтых», — кылуагъ А. Свередюк. Хабзэр зыукъохэрэм тазырхэм анэмыклэу, административнэ, уголовнэ пшъэдэкІыжъ-хэр зэрарагъэ-хыштыр ащ хигъэ-унэ фы-кыгъ.

ШІЭНЫГЪЭМРЭ ЛЪЭХЪАНЫМРЭ

М. Ломоносовым имедальхэр аратыжыгъэх

Зэлашлэрэ шІэныгъэлжъу Михаил Ломоносовым иуибилай игъэкІо-тыгъу Урысыем шыагъэунэфыкІы. Ащ фэгъэхыгъэ зэахъэр Адыгэ кІэлэгъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусенэ ыцІэ зыхъырым шыкІуагъ.

КІПРФ-м и Мыекъопэ къэлэ комитет исекретарэу, республикэ гимназиет тарихымкІэ икІэлэгъаджэу ЕмтІыль Юсыф шІэныгъэлжъу Михаил Ломоносовым ишІэныгъэ гъогу зэахъэм къышІогагъ. Егъа-шІи шысэтехыпІэу тІлэштэу ылытагъ. Адыгэ кІэлэгъэджэ колледжэу идирикторэу, тарих шІэныгъэхэмкІэ докторэу Ацумыжъ Казбек зэфэхысыжхэр ышІыхъэ, Михаил Ломоносовым гъэсэнэгъэм еплъыкІэу фырилагъэр жы зэрэмхъурэр хигъэунэфыкІыгъ. Михаил Ломоносовым ишІэныгъэхэмкІи непи къытхэт.

Адыгеим ишІэныгъэлжэ цІэрылохэу Блэгъожъ Зулъаринэ, Мамый Казбек, ШыкІултыр Батырбий, зэлашлэрэ археоло-

гъу Тэу Аслъанэ, нэмыкІхэми бзэм изэгъэшІэнкІэ, гушыІэм игъэфедэнкІэ, астрономиемкІэ Михаил Ломоносовым лъапсэу ышІыгъэр зэрэдгъэфедэрэр ІупкІэу къалотагъ. КІэлэгъэджэ ІофшІэным иветеранэу Быжъ Сыхъатбий, студентхэу Екатерина Гогиар, Анастасия Широковар узылпащэу къэгущылагъэх.

Комсомолым, партием, Хэгъэгу зэошхом яветеранэу Тыу Аминэ М. Ломоносовым фэгъэхыгъэ зэахъэр нахыбэрэ зэхъэгъэхъа фаеу ылытагъ. Мамый Казбек къыІуагъэри

лъэшэу тшІогъэшІэгъоныгъ. Ащ ригъэджагъэмэ ащыщ Ацумыжъ Казбек. К. Мамый Іоф зышІышІэщыгъэ кІэлэгъэджэ училищым непэ Ацумыжъ Казбек идириктор.

Михаил Ломоносовым ыныбжэ илъэс 300 зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ юбилей медалэу къыдагъэкІыгъэр шІэныгъэлжъхэм, лъапкІым фэлажъхэрэм аратыжыгъэх.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Сурэтым итхэр: **Михаил Ломоносовым ыцІэкІэ медалэу къыдагъэкІыгъэр зэратыжыгъэмэ ащыщхэр.**

Зэфэхысыжхэр фашІыгъэх

рэкІэ ифакультетрэ кІэщакІо зыфэхъугъэхэр ыкІэм фэ-кІуагъ. ТхэкІо цІэ-рылоу Марина Цветаевам фэгъэхыгъэ зэахъэр ащ пэублэ фашІыгъагъ. Программэу зэагъэуагъэм диштэу, тхымафэм къы-кІоцІ адыгабзэмкІэ ыкІи урысыб-зэмкІэ олимпиадэ-хэр рекІокІыгъэх, адыгъэхэм ятарихъ фэгъэхыгъэ пчы-хъэзэхъагъ зэа-шагъ. Олимпиадэу адыгабзэмкІэ

олимпиадэм хэлэжыагъэх Адыгэ филологиемрэ культурэм-рэкІэ факультетым ыкІи Адыгэ кІэлэгъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусенэ ыцІэкІэ шы-тым ястудентхэр. Апэрэ чІыпІэр ахыгъ ДышгъэкІ Светэрэ Беданкъо Саидэрэ. ЯтІонэрэ хъугъэх Шахин Элифрэ БрентІэ Сусаннэрэ. Ящэнэрэр Къэлэшгъэ Саидэрэ Кошбзе Светланэрэ зэдагошыгъ. Сонэ Алёна адыгэ литературэм ылыныкІэу къыахъэгъагъ.

ЛъапкІэ факультетым идеканэу КІыргъ Асхъад, ащ игуадзэу Хэшх Файзэт АР-м гъэсэнэгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэрэ Адыгэ кІэра-лыгъо университетымрэ ацІэ-кІэ студентхэм афэгущылагъэх, шІухъафтынхэр аратыжыгъэх.

ШІХОНЧЫБЭШІЭ Рузан.

Сурэтым итхэр: **Хэшх Файзэт ГъонэжыкІо Сэтэнэй фэгущыло.**

ШІэныгъэмрэ творчествэм-рэ ятхымафэу Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэрэ Адыгэ кІэралыгъо университетым филологиемрэ культурэм-

шыагъэм апэрэ чІыпІэр Зэфэс Азэ къышІыдихыгъ. ЯтІонэрэ чІыпІэр Хъупсэрджен Еленэ ыхыгъ. Ящэнэрэр Къэлэшгъэ Саидэрэ Шыхъэбзэ Маринэрэ зэдагошыгъ. УрысыбзэмкІэ

МэфэкІ Іофтхъабзэхэм ахэлэжыагъ

Адыгэ Республикэм ыкІи Пшызэ шІолыр ащысэурэ быслымэнхэм ямуфтиеу Емыж Нурбий бэмышІэу ащылагъ Чэчэн Республикэм ыкІи Азербайджан. Муфти-ым тызэрэшигъэгъозагъэмкІэ, тыгъэгъазэм и 20-м къалэу Грознэ шыагъэунэфыкІыгъ Чэчэн Республикэм и ДУМ (быслымэнхэм я Диндэлэ-жыапІэ) зызэхашагъэр ыкІи зылажъэрэр илъэс 20 зэрэхъ-гъэр. Ащ фэгъэхыгъэ мэфэкІ Іофтхъабзэхэм ахэлэжъэнхэу Рамзан Кадыровым ригъэб-

лэгъагъэх Темыр Кавказым шыпсэурэ муфтихэр зэкІэ.

Ащ къыкІэлъыкІорэ мафэм, тыгъэгъазэм и 21-м, Темыр Кавказым шыпсэурэ быслым-энхэм я Апшгъэрэ Совет хэт-хэм (ащ хэхъэ Адыгэ Респуб-ликэм имуфтии) язІулкІэ шы-кІуагъ Азербайджан икІэлэ шІхъалэу Баку.

Мы Іофыгъохэм япхыгъэу къызэрэуагъыгъэ динлэжъ пащэ-хэр тыгъэгъазэм и 22-м ра-гъэблэгъагъэх Баку мэщыт къышІыдІухыгъэным фэгъэхы-гъэ Іофтхъабзэм хэлэжъэнхэу.

Емыж Нурбий зэрэхигъэунэ-фыкІыгъэмкІэ, ащ шыагъ, быслымэнхэм ягушІуагъо адигошызэ къафэгущылагъ Азербайджан и Лышхъэу Ильхам Алиевыр.

Нэужым динлэжъ пащэхэр шІхъафэу Іукагъэх И. Али-евым ыкІи ащ ыныбжэ илъэс 50 зэрэхъугъэмкІэ фэгущыла-гъэх, тапэкІи ислъам диным изыкІегъэлэтыжыным фэгъэ-хыгъэу Іоф зэрэзэдашІэ-щтым ахэр тегущылагъэх.

ЖАКІЭМЫКІО Аминэ.

ЯІофшІагъэхэм атегушылагъэх

2011-рэ илъэсым къыкІоцІ оперативнэ-кІулыкІу ІофшІэнэу зэрахъагъэм фэгъэхыгъэ пресс-конференцие АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ мы мафэхэм шылагъ. Ащ хэлэжыагъэх хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ республикэм иминистрэу Александр Речицкэр, ащ игуадзэхэр, журналистхэр.

Министрэу Александр Речицкэм ипэублэ псалтэ къызэ-рэшыхигъэшыгъэмкІэ, хабзэ зэрэхъугъэу, илъэсым ыкІэм ве-домствэ ыкІи кІулыкІу зэфэхы-афхэм яІофшІагъэ кІэух зэфэхысыжхэр фашІых, пшІэрылтыкІэхэр зыфагъэуагъ-жыкІы. Мы илъэсыр ведом-ствэм имызакъоу, кІулыкІушІэ пэпчтыкІэ зэрэмыпсынлагъэр ащ хигъэунэфыкІыгъ. Арэушгъэу зыкІэхъугъэр тыгу къэдгъэ-кІыжыымэ, гъэтхалэм и 1-м къышІыуагъэу Ф3-у «Поли-цием ехылагъ» зыфІорэм тегъэу яІофшІэн зэрэзэхъокІы-гъэр, реформированиеу кІуа-гъэр къыхабгъэщынхэ плъэ-кІышІт.

— А зэпстэу дакІоу, — еІо министрэм, — бзэджэшІагъэхэр къыхабгъэщынхэм, обще-ственнэ рэхъатныгъэр ыкІи цІыфхэм ящынэгъончъагъэу къэухъумэгъэнхэм кІулыкІу-шІэхэр апылтыгъэх. ТипшІэ-рылтыхэри мыдэу дгъэцэкІа-гъэх. Ар къэзыгъэшыпкІэ-жыкІхэрэм ащыщ шІолырыхэм ащылэ хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ органхэм 2011-рэ илъэсым яІофшІэн УФ-м и МВД уасэу афІошІыгъэмкІэ я 6-рэ чІыпІэр зэрэтыубытыгъэр.

ЦІыфхэм фыщытыкІэу поли-цием иІофшІэхэм афырілэр, цыхъу афашІыр непэ анахъ шІхъалэу Адыгеим хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ иорганхэм янэплэгу рагъэты. АР-м и

МВД ипащэу Александр Речицкэри, ащ игуадзэхэри район-хэм макІох, цІыфхэм заІуа-гъакІэ. Іофыгъо зэфэхыаф-хэм агъэгумэкІыхэу нэбгырэ 250-рэ мы мазэхэм ахэм къа-олагъ.

Оперативнэ Іофхэм язытет игугъу къэпшІымэ, мы илъэсым имэзэ 11 бзэджэшІэгъэ 4234-рэ республикэм шагъэунэфыгъ. ІкІыгъэ илъэсым мыщ фэдэ иуахъгъэ егъэшагъэмэ, проценти 3,2-кІэ ар нахъ макІ. БзэджэшІа-гъэхэм япроцент 69,9-р агъэунэ-фыгъ. Уголовнэ Іоф 2562-рэ су-дым агъэхыгъ.

Пресс-конференцием зигугъу шашІыгъэхэм ащыщ непэкІэ анахъ Іофыгъо шІхъалэу гъо-гухэм хъугъэ-шІэгъабэу ате-хъухъэхэрэр. А лъэныкъоми зэрафэлъэкІэу дэлажъхэ нахъ мышІэми, нэрылтыгъу къыт-фэхъурэ пчыагъэхэм уагъэрзэ-нэу шытэп. БлэкІыгъэ илъэс-хэм ялытыгъэмэ, авариеу къэхъухэрэм нахъ къащыкІагъ. Ау етІани ахэм ахэкІуадэхэрэр зэрэбэм уигъэрэхъатынэу шы-тэп. Мыр министрэм инэп-лэгу итхэм ащыщ.

Министрэм игуадзэхэм зы-фэгъэгъэгъэх лъэныкъохэм елытыгъэу илъэсым зэрахъэ-гъэ ІофшІэныр къызэфэхысы-жыкІы. Нэужым журналистхэр зыгъэгумэкІырэ упчІэхэм джэ-уапхэр къаратыжыгъэх.

ІЭШЫНЭ Сусан.

УнэчІэхъажъхэр яІагъэх

Пчыагъэу зэтет чырбыщ е мыжъо унэ дахэхэу джы псэ-упІэхэм адагъэуагъэхэрэм яшІын ыпэкІэ хабзэм фэукІоцІынэу амалхэр иІагъэп. Нахыбэу ашІышІыгъэхэр пхъэ унэхэр арыгъэ. Къэлэ гъэпсыкІэ зІлэ поселкышхоу Яблоновскэми ащ фэдэ пхъэмбгъу унэхэр дэты-гъэх. Ахэр зашІыгъагъэхэр икІыгъэ лІэшІэгъум ия 30-рэ илъэхэр ары. Пхъэмбгъу унэ кІыхъэшхо урамэу Промыш-леннэм, поселкэ бздэрым пэ-мычыжъу шытыгъ. Итеплы, ыкІоцІи шынгъо дэдагъэх.

УнитІулкІэ умылэгъугъэмэ, ащ цІыфхэр чІэсынхэр пшІошъ хъуныеп. БлэкІыхэрэри шІгэ-щтыгъэх, унэр къатон ашІошІы-ти. Пчыэ-шІхъаныгъупчъэхэр зэхэтэкъуагъэхэу, дэпкІыхэр лъэшэу сысхэу, унэр джыдэдэм къызэхэоным фэдагъ. ШІагъор, ащ цІыфхэр чІэсыгъэх, къычІэ-кІыхэти, ІофышІэ кІоштыгъэх.

УнэгъуишІлэ пстэумкІи хъу-щтыгъэх, зэкІэ ахэр унакІэ къа-

ратынэу чэзыум ежэщтыгъэх. УнакІэхэр къаратынхэм ыпэ зэкІэ пхъэмбгъу унэм чІэсхэр район администрацием изал шаугъойхи, администрацием ипащэу ПшыдатэкІо Ризо къадэгущылагъагъ. УнакІэр зэрэхъазырыр, ау тхылыхэр агъэп-сынхэмкІэ пэрыохъу тІэкІухэр зэрэщыІэхэр пащэм къарило-гъагъ ыкІи тхылыхэм ямыжэ-хэу унэхэм арытІысхъанхэу афидагъ.

УнакІэмэ ачІэхъажыхэрэр район тхыаматэм инэу фэрэ-загъэх.

ГушІуагъо къызэкІугъэхэм къахъагъэ пенсионеркэу Саус-рыкІо Къулэ. Ащ джы ила-хылыхэм нахъ анаІэ къытыра-гъэтын алъэкІышІт, ахэр зэкІэ Яблоновскэм дэсых. Бэу зэтет унэу зигугъу къэтшІырэр ура-мэу Ассоколаевскэм тет, гъо-гушхор благуэу блэкІы. Пэмы-чыжъэхэу тучанхэр, ІзапІэхэр шытых.

ХЪУШТ Шэбан.

Гузэжъогъу хэфагъэхэр къегъэнэжъых

МЧС-м изы къутамэу щыт цыфхэр къэзыгъэнэжъхэрэ отрядыр. МЧС-м иофышӕхэм я Мафэ зыхагъэунэфыкӕырэр бэшагъэп.

Цыфхэр машӕхэм, псыхэм, машинэ зэутӕкӕхэм нахыбэрэ зэрахӕфӕхэр ары мы къулыкӕум изэхӕцӕн Изубытыплӕ фӕхъугъэр. Ащ фӕдӕ тхъамыкӕгъо-хэм цыфӕу ахӕкӕуадрӕр аужырӕ илӕсхэм нахыбӕ хъугъэ.

Тӕ тиреспублики лъыхъокӕ-къэгъэнэжъкӕ отряд щызэхӕ-щагъ, ар МЧС-м и Гӕӕорышӕ-плӕу Адыгэ Республикӕм щылӕм епхыгъу ипшӕрылӕхэр егъэца-кӕх. Ащ иофышӕхэм ащыш Бгъошӕ Залими. Ар къуаджӕу Мамхыгъӕ щыш, ныбжыкӕ. Дзӕ къулыкӕум зыдащым, МЧС-м ичӕстхэм ащыш хӕфӕцтми ышӕ-щыгъӕп, ау джы кӕгъожыгъӕп арӕуцтӕу зэрӕхъугъэмкӕ. Къулыкӕур зыхыгъӕ уахътӕм ар ыпсы-хъагъу, ыгукӕи ыпкыкӕи нахъ-пытӕ хъугъу къыгъӕзжыгъ. Бӕ тыримыгъашӕу Залим цыфхэр къэзыгъэнэжъырӕ къулыкӕум Иоф щиишӕнӕу аштагъ, шӕхӕу илӕ-си 7 хъуцт ащ зыщылажӕрӕр.

— Залим, узпыл Иофыр кыи-ныба, сыда ар нахъ къызыкӕи-хӕпхыгъӕр? — теупчыгъ кӕлӕм.

— Иофыр псынклӕп, ау гъӕшӕ-гъоны. Зы чыплӕ уригъӕсӕрӕп, уфӕхъазыр зыпытн фае. Псау-ныгъӕ дӕгъу зи-лӕу, зыгу пытӕу, цыфхэм Изпы-лӕгъу афӕхъу-ным фӕхъазыр зӕпытхэр арых ар зыгъӕцӕклӕ-шъуцтхэр, — къытиложыгъ ежыым.

— «Угу пы-тӕным» кыибгъӕ-кӕырӕр укъэмы-штӕныр ара? — джыри теуп-чы.

— Угу пы-тӕнри, укъэмы-штӕнри арых. Ар сзыгъӕлорӕр

тхъамыкӕгъо дӕдӕхэм тарихы-лӕу е кыитфитеохэм, Изпылӕгъу Иофтхъабзӕхэм тахӕлажӕу зӕр-щытыр ары. Гушылӕм пае, маши-нӕ зӕутӕкӕхэм цыфхэр лъӕшӕу агъӕфыкӕох, хӕкӕуадрӕри ма-кӕлӕп. Машинӕ зӕхӕцӕицӕлагъэм цыфыр къырамыхыжышъоу зыхъукӕ, апӕу къызаджӕхэр тӕ тиофышӕхэр ары. Гъучыр (ма-шинӕр) зӕрызхъуупкӕтӕшт Изм-псым тегъӕпсыхъагъӕхэр тӕры зилӕхэр.

Сабыйхэр, сымаджӕхэр авари-ехэм ахӕкӕуадӕхӕу мӕхъу, ахэр плӕгъунхэр, зепхӕнхэр Изшӕ-хӕп. Гузӕжъогъу хӕфагъӕу гулӕ-рӕм угу емыгъу хъуна? Ау ар щыогъӕзыешъ, нахъ псынклӕу цыфым Изпылӕгъу узӕрӕфӕхъ-щым упыл. Джары тӕ типшӕ-рылӕыр.

Автомобиль зӕутӕкӕхэм афӕ-шъхъафӕу псым ытхъӕлагъӕхэм, къушъхъэм щыфыкӕуагъӕхэм е щыгъошагъӕхэм, машӕм зӕлӕ-штӕгъӕ унӕхэм къарынагъӕхэм якъӕгъэнэжъын фӕгъэзагъӕхӕри а ухъумакӕхэр ары.

Къушъхъӕхэм уащылъыхъо-ныр, цыфӕу гъошагъӕр, е гумӕ-кӕгъо хӕфагъӕр къыхӕпшыжы-ныр, е къыхӕпшыжыныр Изшӕ-хӕп. Джары кӕлӕхэр бӕрӕ къу-шъхъэм командировкӕ зыкӕлагъа-кӕохӕрӕр. Къушъхъэм икарт алы-гъӕу, ашхыштыр ащ игъусӕу

атӕупшых, тхъамафӕ зытешӕкӕ, ахэр афагъӕнӕфӕгъӕ чыплӕм кӕ-кӕолӕжыынхӕшъ, машинӕкӕ кыыхащыжыынхъу щытых.

Къӕгъӕнӕжъакохэм къушъхъ-хэр къаплъыхъх, зыфӕдӕхэр зӕ-рагъашӕх. Цыф горӕ ахэм къа-ханӕмӕ, узӕхынклӕ е узӕдӕкӕ-енклӕ кынхэр, къушъхъӕ тӕуа-кӕхэр къакулъхъх, Иоф ашашӕ-нӕу загъасӕ.

— Ащ нӕмыкӕу, цыф ымы-лӕгъугъӕ чыплӕ дахӕхэр тӕлӕ-гъух. Ар зымыуасӕ щылӕп! — ело Залим.

Цыфхэр къэзыгъэнэжъхэрӕм нӕмыкӕ сӕнӕхъатхӕри ялӕх. Шъхъадж нахъ зыфаеу, зытегъӕ-псыхъагъу ылытӕхӕрӕм афӕдӕ-хэр Краснӕ Полянӕм МЧС-м и Гупчӕу щылӕм щызӕрагъашӕх. Ащ щеджӕх, зыцагъасӕ, къыха-хыгъӕ сӕнӕхъатыр щызӕрагъӕ-гъоты.

Гушылӕм пае, Залим зӕрӕспа-сателым нӕмыкӕу, етӕни водо-лаз, къушъхъӕ ыкӕи промышлен-нӕ альпинист, водитель.

— Илӕс кӕс кӕлӕми рес-публикӕми псым ашитхъалӕрӕр макӕп. Анахъу сабыйхъу есыкӕ зымышӕхӕрӕр е ешъуагъу ащ хахъӕхӕрӕр арых. Чыплӕ, фӕбӕ илӕп МЧС-м иофышӕ, ипшӕрылӕ ыгъӕцӕклӕн фае. Псым ытхъӕла-гъӕр псычӕлӕгъым къыщытымы-гъотыгъӕм, псы кӕлым кыди-хыежы, чыг лъапсӕхэм ашӕ-нагъӕм тӕлошъ, къошъо цыкӕ-хӕмкӕ талъӕхъу, — ело Залим.

Шъыпкӕр плӕштмӕ, бӕмӕ къызӕрашӕомышӕу, мыхэм ялоф хылылӕ. Гумӕкӕгъо, тхъамыкӕ-гъо, гузӕжъогъу хӕфӕгъӕ цыфых нахыбӕмкӕ зыпсӕ къагъӕнӕжъ-хӕрӕр. Ау «бытовой хъугъӕ-шӕла-гъӕкӕ» заджӕхӕрӕри макӕп. Сы-дигъуи зыгорӕхӕр унӕм Иункӕи-бзӕ амылӕгъу кӕнӕх, нӕжъ-лужъхъу, зызакъоухъу псӕуӕхӕр тефӕхъу, кӕтӕджыжыынхъ амы-лӕкӕу кытеох. Джашыгъуым псынклӕу унӕм кынагъӕхэм ежъ-хэр алӕӕлӕсых, ищыкӕлагъӕмӕ, емыгупшысӕжъхъу милицием, «Изпылӕгъу псынклӕм» е ӕахыл-хэм афытеох.

Залим исӕнӕхъаткӕ я 2-рӕ класс илӕ, анахъ лъагъхэр я 3-р, етӕланӕ международнӕ классыр арых. Иоф ыгу етыгъу зӕригъӕ-цакӕрӕм, ышӕрӕм зӕригъӕразӕ-рӕм гуӕапӕ къаты ащ апшӕрӕ классри ылӕ кыыригъӕхъанӕу.

Залими Иофшӕлӕгъу хъуамӕ япро-фессиональнӕ Мафӕ пае тафӕгу-шӕ. Псауныгъӕ дӕгъу ялӕнӕу та-фӕлӕа, Иофӕу ашӕрӕм пае «тхъашъуегъӕпсӕу» ятӕло.

ШЪАУКЪО Аслъангуац.
Сурӕтым итыр: **Бгъошӕ За-лим.**

Ветеран къӕбархэр

Иофшӕлагъӕхэм якӕлӕуххэр зӕфахысыжыгъӕх

Тыгъэгъазэм и 22-м ветеран-хэм я Адыгэ республикӕ совет ипрезидиум илӕгъӕ зӕхӕсыгъом Иофыгъо заулӕ щызӕхӕфыгъ. Ве-теранхэм я Всероссийскӕ ор-ганизацие иубилей зӕлукӕу Мос-ква щылагъӕм къышӕлауагъӕхэм афӕгъӕхыгъӕу ветеранхэм я Адыгэ республикӕ совет итхъа-матӕу Г. В. Барташук къыщи-Иотӕжыгъӕх кӕбархэр. Джырӕ-благӕ Г. Барташукрӕ Чыназыр Аслъанрӕ а зӕлукӕу Москва щы-зӕхӕшӕгъагъӕм щылагъӕх. Ащ ыуж ветеран организациехэмкӕ Уставым мӕхъанӕу илӕр кӕкӕ-лагъӕхэм къафилотагъ АР-м иве-теранхэм ясовет итхъаматӕ.

Ащ къыкӕлӕыкӕуагъ Тӕкӕны-гъэм иреспубликӕ фондӕу Совет-скӕ Союзым и Лыхъужъу Ан-дырхъо Хъусенӕ ыцӕ зыхыӕрӕм

ипашӕу Чыназыр Аслъан идо-клад. Илӕс псаум Иофӕу ашӕла-гъӕм фӕгъӕхыгъӕу ащ кылотӕ-гъӕхэм ядӕлугъӕх кӕкӕлолагъӕхэр.

Ветеранхэм я Адыгэ респу-бликӕ совет илӕсым кыкӕлолӕ финанс Иофыгъохэр зӕрӕщызекӕуа-гъӕхэмкӕ ревизиюу ашӕыгъӕм иакт къыщилохӕрӕр кылотӕгъӕх ревизионнӕ комиссием итхъама-тӕу В. Г. Филатовам.

Президиумым изӕхӕсыгъо къы-щыгушылагъӕх ветеранхэм ярайон советхэм ятхъамагъӕхӕу А. Хъутыр (Кошхъӕблӕ район), Ю. Нӕмы-тӕжъор (Теуцожь район), К. Ацу-мыжъыр (Шӕуджӕн район), М. Зайцевыр (Красногвардейскӕ район), Ю. Хъутыр (Тӕхъутмы-кӕое район), С. Егъошыныр (Мы-кӕопӕ район), М. Джӕндарыр (Адыгӕкӕал), нӕмыкӕхӕри.

Икӕлӕухым ветеран-хэм я Адыгэ республи-кӕ совет 2012-рӕ илӕ-сым Иофӕу ышӕштӕм фӕгъӕхыгъӕ планыр штӕгъӕным-кӕ кӕгушылагъ ветеранхэм яреспубликӕ совет итхъаматӕ игуа-дзӕу Цыкӕлӕшӕ Аслъан.

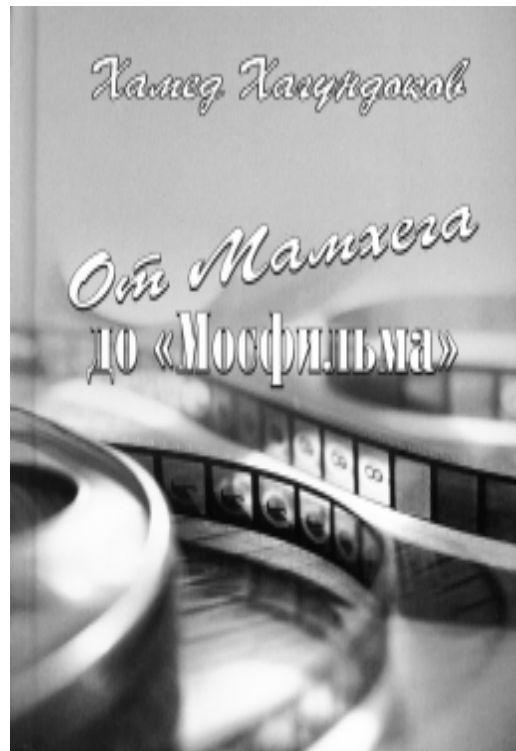
Ветеранхэм якъӕлӕ ыкӕи район совет тхъаматӕхъу кӕкӕлолагъӕхэм илӕсыкӕм ипӕгъокӕу «Всерос-сийская организация ветеранов» зыфилорӕ бгъӕхалъхъхэр, конверт зырыз ягъусӕу, аратыгъӕх.

2012-рӕ илӕсым игъӕтхӕп ма-зӕ Адыгеим иветеран организа-цие зызӕхӕшагъӕр илӕс 25-рӕ хъуцт, партизан движением ия 70-рӕ илӕс ащ кыкӕлӕлӕыкӕлоцт. Ахэм ягугъу къышӕыгъ АР-м иве-теранхэм ясовет ипашӕу Г. Бар-ташук.

ШЫМЫГЪӕХЪУ Мурат.
АР-м иветеранхэм ясовет ипресс-секретарӕ.

Тхылыкӕ

ХЪ А М Е Д Э

игукъӕкӕыжъ Изшӕлӕхэр

Зыфаслорӕр Хъагъундӕкӕо Хъамед. Ежыр непӕ къыт-хъамытыжы, итхылӕу адыгабзӕкӕи урысыбзӕкӕи кыдӕкӕыгъу «Аулӕу ӕуашъхъэм ишъӕф» («Тайна Ау-левой горы») ыкӕи урысыбзӕкӕи ытхыгъу «В моей душе никто не умирает» къытфыцинагъӕх. Ахӕм бӕмышӕу Хъамедӕ зыщымылӕжъ уж кыдӕкӕыгъу джыри зы кӕахӕхъуагъ — «От Мамхега до «Мосфиль-ма» ащ цӕу илӕр, тхылым иапӕрӕ нӕкӕлӕгъо авторым зӕрӕтыритхагъӕмкӕ, кинорежиссерым игукъӕ-кӕыжъхэр мыщ кыдӕхъагъӕх, щызӕгъӕзӕфагъӕх.

Мы чымы къытхӕрӕр цыф цыкӕу пӕпч ынӕтӕгу итхагъу, ишылӕпӕ зыдигъӕзӕщтыр боу кӕзшӕгъуаеу. Хӕт ышӕныгъа Адыгӕ хӕкум ит кӕоджӕ дахъу Мамхыгъӕ шаплугъӕ адыгӕ кӕ-лакӕм илӕагъо гъогушхоу зи-убгъуштмӕ.

Хъагъундӕкӕо Хъамедӕ зы-шӕштӕгъӕ псӕзӕмӕ кыдзыра-гъӕштӕн сшӕлошъ, зы цыф гу-кӕлӕгушӕ, хъалӕл, зӕгъӕзӕфагъӕ горӕ адыгъхэм кӕахӕкӕыгъах-мӕ, Хъамедӕ ахэм зӕрашъшы-гъӕр. Игукъӕбзӕгъӕ-гушӕлӕбзӕ-гъӕкӕ, илӕдӕбныгъӕкӕ, издӕ-штӕныгъӕкӕ гу зылыуигъа-тӕщтыгъ. Культурӕ шӕпхӕ да-хэм итӕу псӕугъӕ. Псӕ Изшӕ, гу фӕбӕкӕ мы дунаишхом Хъа-гъундӕкӕо Хъамедӕ хӕтыгъ. Цыфхэр, щылӕныгъӕр гъуӕн-чъуу икӕсагъӕх. А зӕкӕмӕ культурӕм лъагъо щыпхыры-рагъӕщыгъ.

Иилӕсхэм арыплӕжыгъ, илӕуж ежъ-ежыӕрӕу ыгъӕунӕ-фыжъу Хъамедӕ мы аужырӕ тхылӕу Хъагъундӕкӕо ла-кӕом тешӕкӕыгъӕр, «От Мам-хега до «Мосфильма» зыфилорӕр ытхыгъ. Анахъ мӕхъанӕ зилӕ охътӕ пычыгъоу ищылӕныгъӕкӕ ылытӕхӕрӕм — икӕоджӕ гу-псӕу Мамхыгъӕ, иунагъо кыи-щӕжӕхъу, етӕланӕ псы ехыжъа-гъуу ищылӕныгъӕ зызӕриубгъу-гъӕм, иакъыл зӕрӕуцугъӕм, игу-пшысӕ кызӕрӕуцугъӕм игугъӕ лъыкӕхъанышъ, ащ ыкӕ ӕубы-тыныр мурад инӕу зызыди-гъыгъӕ лъӕхъаным мы тхылы-кӕр кӕагъушӕлӕ.

Мамхыгъӕ икӕу Москва екӕ-лӕр гъогур кӕлогъошӕу, кӕкӕлӕу отхымы, зӕрӕмыпсынклӕ дӕда-гъӕри хӕткӕи шъӕфӕп. Ау лыгъӕ пхӕлӕм, уапӕкӕу уплӕн зӕр-фаем, пшӕоигъом уфӕбӕнӕным уафилӕу а зӕкӕ зӕхӕлӕыгъ.

Ышъхъӕ епхыгъӕ тхылыр Хъагъундӕкӕом илӕкӕо тхыдӕ-кӕ кызӕлӕуныгъ, дунаим зыцӕ-щылӕгъу ащ кӕыхӕкӕыгъӕхэм-

кӕ кыыригъажи, ежъ ятӕпӕ-шъагъуу Мамхыгъӕ дӕсыгъӕм-кӕ гушылӕр ышагъ, ялӕкӕо лъапсӕ дахъу нӕм кыкӕи-гъу-уцугъ, плуныгъуу ыгъотыгъӕр, цыфы зӕрӕхъугъӕр кылотӕгъ. Ыныбжъ зекъум, ежъ Хъамедӕ гъогу техъагъ инасып лъыкӕ-хъӕм шӕлогъоу. Культурӕ хъасӕ иным нӕсыгъ, къыщыуцугъ — ар Москва кӕлӕшхор арыгъӕ. Хӕгъӕгушхом ыгоу, ыпсӕ кӕлӕ-шхом сыдӕуштӕу чыплӕ шчыгъо-тыгъа Хъамедӕ? Мы упчӕм иджӕуап кыуаты шъхъӕхъу «Москва», «Мосфильм» зыфи-лохӕрӕм.

Урысы кинематографием ихъалӕмӕтыгъӕ кӕлӕ ныбжы-кӕу Хъагъундӕкӕо Хъамедӕ зӕ-рӕзӕлӕуытыгъагъӕм, искусствӕ лъагъом зӕрӕтеуцугъӕм ишыхъагы сурӕттехыгъабуу тхылым кыдӕхъагъӕхэр. Гу-фаплӕу ахэм уяплъымы, Хъа-медӕ а уахътӕм зӕлӕзылыгъы-гъӕ гушпысӕхӕри, зӕхӕшӕхӕри кыбгурагъалох. Ау Хъагъундӕ-кӕо зымыгъӕгушӕфӕр лъӕ-ныкӕуи щылагъ — иадыгӕ лъӕпкӕ шӕу фишӕныр, фӕлӕ-жъӕныр, зыкыыригъӕлӕтыныр арыгъӕ. А зӕкӕ ищылӕныгъӕ щыхъугъӕ-щышӕлагъӕр Хъагъун-дӕкӕо Хъамедӕ игукъӕкӕыжъ тхылы щызӕпгыгъӕшагъ.

Тхылым Хъагъундӕкӕомӕ ялӕкӕо тамыгъӕкӕ кыыригъа-жъу, схемӕ шыгъуу, лӕужитф къышчыгъӕлӕгъуагъ, щигъӕт-хыгъ, ар мыкӕодыжыщт лӕ-кӕо лъагъом игъогоу адыгӕ та-рихыным кыхӕнӕшт.

Сӕ сишӕлошӕкӕ, тхыгъӕ кӕкӕи цыкӕлӕу зыгорӕм ымакӕу ушыкӕдӕлукӕыным нахы бӕкӕ нахъ гъӕшӕлӕгъон ежъ тхылы шъыпкӕм уеджӕныр. Хӕти кызӕрӕкӕуалӕрӕм елытыгъуу бӕ ащ хигъӕтӕштыр.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

Непэ нэлуасэ шьуэфэтшыхэ тшюиогъор бэмэ зэ-
лъашлэхэрэ, Теуцожь районимкIэ Джэджджэабылэ
щыпсэухэрэ, егъэджен-пIуныгъэм иветеранхэ зэ-
шхьэгъусэхэу Хьутыжь Арамбийрэ Хьалимэтрэ.
КIэлэгъэдждэ IофшIэным Аскъэлае шызэлуигъэ-
кIагъэхэр кызызэрэщагъэхэр 1961-рэ илъэсым
итыгъэгъэзэ мазэ и 5-р ары. Джащ кыщегъэ-
жыагъэу зэшхьэгъусэ зэфэхьугъэ нэбгыритIоу зы
шыIэныгъэ гъогу зэдытеуцагъэхэр 2011-рэ илъэ-
сым итыгъэгъэзэ мазэ и 5-м илъэс 50 хьугъэу
зэгурыIохэу зэдэпсэх, зэдэлажыэх, унэгъо дахи
зэдашлагъ, ящитхьуи чылэм щарагъаIо, Iлакьори
кыагъэдахэ.

Илъэс 50 гъогу кыызэдакIугъ

Арамбийрэ Хьалимэтрэ зэ-
IумыкIэхэзэ, яныбжыкIэгъум
щыIэныгъэ гъогу кыаIугъэм
нэлуасэ шьуэфэтшы. Къедгъэ-
жэн Хьутыжь АрамбийкIэ.
1930-рэ илъэсым Джэджджэа-
былэ кызызэрэщагъэхэр
хьухьагъэр мэкъумэщышIэ
унэгъо кызызэркIоу щытыгъ.

Ятэу ХьакIэмызэ 1930-рэ
ильэсым Геленджик дэтыгъэ
совпартшколыр кыухыгъэу,
колхоз шыIакIэм изэхэщакIоу,
кыуаджэм иапэрэ партиячкэ
исекретарэу щытыгъ. Нэужым
районым иапэрэ механизатор-
хэм ащыщыгъ, тракторэу «Фор-
дзон» зыфиIорэм тесэу Iоф
ышIэщыгъ. А лъэхьаным
комбайнэхэр щыIагъэхэп. Коц
упкIагъэр хьандзо шыгъэхэу,
ахэм молотилкэр акIэрытэу,
коц бганэхэр дэдзэхэзэ кыа-
жыщыгъэ. Молотилкэр зы
кыуаджэм рашымэ, адрэм ащэ-
зэ, Iоф рагъашIэщыгъ. Ар
кызызэркIырэ тракторым Хьу-
тыжь ХьакIэмызэ тесэу мо-
лотилкэр Шевченкэм кыри-
щыгъэу Аскъэлае кыыщэзэ
Хьэекъобгым 1935-рэ илъэсым
ишышхьэлэу мазэ тракторым
щыIагъэ. А лъэхьэнэ чыжыэм
Краснодар духовой оркестрэр
кыраши, ар ахэтэу ХьакIэ-
мызэ агъэтIылыгъагъэу кыа-
Iотэжы.

Ишхьэгъусэ урыс бзыль-
фыгъэу Ефимия кыутырэу Го-
родскоим щыщыгъ. Адыгэ
шэн-хабэхэр ыштагъэхэу, ыгъэ-
лъапIэхэу щытыгъ. Тутынлэжэ
бригадэм хэтэгъ, хьупхьэу
лажыщыгъ, иIофшIэгъухэр
ыгъэчэфыщыгъэх, орэдхэр
кыафилоштыгъэх.

Зэшхьэгъусэхэм шьэуищ
кыафэхьугъ. Анахьыжыэу Еры-
стэм 1928-рэ илъэсым кыэ-
хьугъ. Ар ятэ фэдэу общест-
веннэ IофшIэнхэм апылтыныр
икIасэу, «егъаджи, умыгъашхэ
фаеми» зыфаIохэрэм афэдагъ.
Джары а лъэхьэнэ чыжыэм ла-
герэ гъэпсэфыпIэхэм Iогъо-
гогъо зыкIагъэкIогагъэр. Заор
кыемыжыэзэ колхоз тхьаматэ-
щыгъэ Iыбызу Ахьмэд сче-
товодэу иIагъ. Нэмыщхэр зы-
рафыжыжыэм колхозым исче-
товодыгъ. Илъэс зэфэхьаф-
хэм Лэбэпэ дэтыгъэ бухгалтер,
етIанэ квалэу Курган дэтыгъэ
ветеринар курсхэр кыухы-
гъэх, а сэнэхьатхэмкIа Iоф
ышIагъ. Мыекьопэ мэкъумэщ

техникум ибухгалтер отде-
ление кызызэрхым Кемеровэ
хэкум бухгалтер шхьаIэу шы-
лэжыагъ. Дзэм кыулыкьу ши-
хыгъ. КызызэркIожым, Iоф
ышIэзэ Кубанскэ мэкъумэщ ин-
ститутыр кыухыгъ. Илъэсы-
бэрэ Тэхьутэмыкьое райо-
нымкIэ совхозэу «Прикубан-
скэм» иэкономист шхьаIагъ.
Районым культурэмкIэ и Унэ
ифольклор ансамблэу «Ащэ-
мэз» зыфиIорэм адыгэ орэ-
дыжхэр ыгъэжыынчэу кыы-
щыIагъэх. «Адыгэ макъэм»
иныбджэгъушIоу зэрэщытгми
тыщыгуаз. Ар ренэу кыре-
тхыкIы.

Ащ ыуж кыаIорэр Хьу-
тыжь Арамбий ары. Ахэм
аныхьыкIэр Рэмэзан. Ар ныбэм
илыгъ ятэу ХьакIэмызэ иду-
най зехьожым. Гурыт еджа-
пIэр 1954-рэ илъэсым кызы-
зэрхым псэолъэшI сэнэхьат зэри-
гъэгъоти, бэрэ ащ рылэжыагъ,
Октябрьскэ чырбышгъэжыэ
заводым имастерыгъ, нэужым
Тэхьутэмыкьуае дэт хьалыгу-
гъэжыэ комбинатым бэрэ Iоф
щыIагъ. Мы лъэхьаным пен-
сием кIуагъэу чылэм щэлэу.

ТикIэлэгъум анахэ илъэс
кынхэм такыхиубыгъэзэ кыэ-
хыгъ, — икыIотэн кырегъа-
жыэ Хьутыжь Арамбий. —
Сакыхиубыгъагъ 1933-рэ илъэ-
сым щыIэгъэ гъэблэшхом, нэ-
мыщ техакIохэм кыташIылэ-
гъэгъэ зэо жьалымым, 1947-рэ
ильэсым щыIэгъэ гъаблэми.
Арыш, кынэу тпэкIыкыгъэр
зэкIэ кыIотэжыгъуай, кыэп-
хыжыгъэкIаи непэрэ ныбжы-
кIэхэм кыагурыIоштэп, Ала-
хьыми ар аерэмыгъэлэжыгъ.
Тшхын щыIагъэп, зыщытлээн
дгъотыщыгъэп, сшынахыжы
Ерыстэм еджэщыгъ, сянэ
тхьамыкIэу шьэожыныщэу
тыкызылэхьанэгъэм тигъэшхэн,
тифэпэн, тыригъэджен фэягъэ.
Сянэ колхозым хэтэгъ, трудо-
день зэрэфатхырэм нэмыкIы-
кIэ кырат шыIагъэп. Чэщрэ
тани сэри конторэм тащэщыгъ,
«хьакъулахьхэр кыэшъутых,
займэм шьукIатх» кытаIо-
щыгъ.

Джары Арамбий IофшIэ-
ным пасэу зыкIыфэжыгъагъэр,
янэ IэпыIэгъу фэхьунэу зыкIы-
ригъэжыгъагъэр. ЯхьаблэкIэ
иныбджэгъуштыгъэхэу Теу-
цожь Андауррэ Наурэзкыо
Шухьаибэрэ игъусэхэу лъэс-

лъэбыIоу, цокъээкIэдэ зэлэ-
хыгъэхэм альапэхэр кыарыш-
хэу НэчэрэзекIэ чIэкIыхэти,
Едэпсыкыое темэнышхор зэпа-
чыти, шэбэнэхьэблэ паромы-
кIэ Пшызэ икIыхэти, Красно-
дар кIоштыгъэх. Ащэнэу ахы-
щыгъэх щэр, тхьур, раххэр, нэ-
мыкIэу агъотыхэрэр.

1938-рэ илъэсым Арамбий
еджапIэм чIэхьагъ. 1942-рэ
ильэсым нэмыщхэр кызызэркIо-
хэм я 4-рэ классыр кыухы-
гъагъ. ЯкIэлэгъэджджэгъэр Хьа-
кIэко Аминэ. Нэмыщхэр зы-
дафыжыжыэм еджэным пидзэ-
жы, 1946-рэ илъэсым я 7-рэ
классыр кыухыгъ. Кыдзэ-
уухыгъагъэхэр Блэгъожь Зул-
кьарин, БлэнэгъэпцIэ Хьамед,
Хьышхьуанэкыо Рэмэзан. Ахэр
Мыекьуапэ еджэнхэу кIуагъэх,
ежэ ащ фэдэ амал иIэпти, Джэ-
джэабылэ гурыт еджапIэ дэ-
тыгъэпти, колхозым Iоф щыIэ-
нэу хэхьагъ.

Сызфагъэзагъэу сымы-
шлагъэ щыIэп, — ипсалтэ лъе-
гъэкIуатэ Арамбий. — А лъэ-
хьаным джырэ фэдагъэп, кIо
зыдаIорэм тыкIоштыгъ, шIэ
зыфалорэм тшIэщыгъ, тыкIэ-
лагъ, тыпсынкIагъ. Къоджэ
советми Iофтагъэу сыIутыгъ,
комбайнерэу Тыгъужь Кыспо-
лэти штурвальнэу сыриIагъ,
трактор бригадэм прицепщи-
кэу сыIутыгъ, нэужыми учёт-
чикэу Iоф сшIагъэ.

Джарэуштыгъэу илъэситIо Iоф
ышIагъэу 1949-рэ илъэсым Пэ-
нэжыкыое гурыт еджапIэм
чIахыи, ащ кIозэ я 8-рэ клас-
сыр кыыщиухыгъ. Нэужым
Джэджджэабылэ гурыт еджапIэр
кызызэркIыгъэхэм ащ чIэхьа-
жыи, 1953-рэ илъэсым кыы-
ухыгъ. Кыдэджэгъэхэ Ты-
гъужь Борисэ, Гусэрыкыо Теу-
цожь, нэмыкIэхэри игъусэхэу
Мыекьуапэ кIуагъэх, Адыгэ
пединститутым ифизмат чIэ-
хьагъэх. Ащ шеджэфэ шIэны-
гъэ куухэр зэрэзэригъэгъо-
тыщым Арамбий зэригъэкIэу
зэрэпылгыгъэм имызакъоу,
общественнэ IофшIэнхэм чанэу
ахэлажыщыгъ, спортым,
аныхьэу волейболым, пылтыгъ.
А лъэхьэнэ чыжыэм ныбджэгъу
кыфэхьугъэгъэхэ студентхэу,
джы лъэпкэ гъэзетым иредак-
цие щыIэжыгъэхэ журналистхэу
Лэхьусэжэ Хьаджэрэтбийрэ
НэпшIэкыуи Зауррэ щыгъушхэ-
хэрэп, телефонкIэ зэфытох,

зэIокIэх, зэрыгушыIэнхэ икыун
агъоты.

1958-рэ илъэсым институтыр
кызызэрхым физикэмкIэ ригъэ-
джэнхэу IофшIэныр щыригъэ-
жыагъ икьоджэ гупсэу Джэ-
джэабылэ дэт гурыт еджапIэм.
Ащ нэужым Аскъэлае агъа-
кIуи, зы илъэсрэ щыригъэджа-
гъэх. А лъэхьаным ригъэджа-
гъэхэу, щымыгъушхэу шIу-
кIэу кыкIыжыкыхэрэм ащыщых
Емыж Нурбий, ХьокIон Ан-
даур, Алышэ Заур.

1963-рэ илъэсым ичылэ кыы-
гъэгъэжыи, 1987-рэ илъэсым
пенсием окIофэ лIэшIэгъу ша-
нэрэ физикэмкIэ ригъэджа-
гъэх, ищытхьу аригъаIозэ Iоф
ышIагъ.

**КОРР.: Адэ ащ фэдиз
ильэсхэм Джэджджэа-
былэ еджапIэм Iоф зы-
щыошIэм о предметэу
ябгъэхьыщыгъэр шIу
зэбгъэлэзгъуэгъэхэу, ащ-
кIэ шIэныгъэ дэгъухэр
зэбгъэгъотыгъэхэу,
кIэлэгъэдждэ сэнэхьа-
тыр кыхэзыхыгъэхэу,
уилыагъо тебгъэхьагъэ-
хэу зигугъу кыэпшIын
плээкIышхэр хэтха?
Уащыгъушхэрэба, кып-
фитеоха?**

Хь. А.: Ахэр бэ мэхьух. Зэ-
кIэми ацIэ кыеслошхунэп. Ау
физикэмкIэ дэгъоу еджэщы-
гъэхэм ащыщых Гусэрыкыо
Хьызыр, Джармэкыо Рэмэзанэ,
КIэлэгъаджэ хьугъэх Пэнэшэу
Азмэт, ХьокIо Нэфсэт, Апсэ-
лямэ Саныет, нэмыкIыбэри. Са-
щыгъушхэрэп, салукIэмэ кыы-
фэхьых, садэжэ кыдахьэх,
пчыхьэзэхьэхэ горэ яIэ зыхьу-
кIэ сырагъэблагъэ. Лъэшэу са-
фэраз езгъэджагъэхэм.

ИкIэухым кыIуагъэмэ хьу-
щтыр Арамбий кIэлэгъа-
джэу Iоф ешIэфэ общественнэ
IофшIэнхэм чанэу ахэлажыэзэ
кызызэрхыгъэр ары. Гурыт
еджапIэм ипрофком илъэс зэ-
фэхьафхэм итхьамэтагъ,
ипартбюро исекретарыгъ, лек-
торэу щытыгъ. Пенсием зэ-
кIом тIысыжыгъэп, колхозым
ивесовщикэу Iоф ышIагъ, нэ-
мыкIэу зыфагъазэрэри ыгъэ-
цкIагъ. Адыгэ ыкIаи Дин хасэ-
хэми ятхьамэтагъ, Джэджджэ-
хьэблэ чIыпIэ коим иветеран-
хэм ясовет аужырэ илъэсхэм
итхьамэтагъ. Щытхьу тхы-

лъэу фагъэшхошагъэр макIэп.
Медальхэу «Ветеран труда»,
«За доблестный и самоотвер-
женный труд в период ВОВ»
зыфиIохэрэм анэмыкI бгъэ-
хэлхьэхэри кырапэсыгъэх.

Джащ фэдэу ишхьэгъусэ
Хьутыжь Хьалимэти щыIэ-
ныгъэ гъогу шлагъо кыкIугъ,
IофшIэгъэ дэгъухэри иIэх. Ащ
ятэу Шумэн Хьарунэ заом
ыпкIэ автомашинэхэр кыыз-
шашIыхэрэ заводэу Лихачевым
ыцIэкIэ щытым шылажыэ-
щыгъ. Янэу Захьирэти Мос-
ква Iоф щыIэщыгъ. А кыэ-
лэшхор ары Хьалимэти ышна-
хыкIаи кызызэрхыгъэхэр.

— Заор кызызэрхэм сятэ
дзэм кыулыкьу шыхьынэу
ащагъ, — кытфелуатэ Хьали-
мэт. — НКВД-м хэтэгъ. Мос-
ква пыир кызызэрхыгъэм кIэ-
лэцIыкIоу, бзыльфыгъэу, нэ-
мыкIэхэу цIыфыбэ кыдагъэ-
кыыгъагъ. Тэри тьанэ тыкыди-
щи, Iахьылхэу Къэзэныкыуае
щыпсэухэрэм, етIанэ Хьалтэ-
кыуаеу тятэ зыщыщым тащы-
Iагъ. Заор аухи сятэ кызызэр-
хэжыым Москва тишэжыы-
гъагъ, нэужым ткъош-Iахьыл-
хэм нахэ тапэблагъэу Красно-
дар тыкызэркIожыгъагъ.

Краснодар дэт гурыт еджа-
пIэу N 13-м ия 7-рэ класс Хьа-
лимэт кызызэрхым, ащ дэт пед-
училищым дэгъоу шеджагъ.
Нэужым Краснодар пединсти-
тутым физикэмрэ хьысапым-
рэкIэ ифакультет кыухи, илъэ-
ситIо Iоф щыIэшэу Аскъэлэе
гурыт еджапIэм 1961-рэм кыа-
гъэкIуагъ. Нэужым Джэджджэ-
хьэблэ гурыт еджапIэм кыы-
гъэгъэжыи, пенсием окIофэ
апшхэрэ классхэм ащеджэхэ-
рэм физикэмрэ хьысапымрэ
аригъэхьыгъ, игугъу дахэкIэ
аригъэшIыгъэ Iоф ышIагъ. Ме-
далэу «Ветеран труда» зыфи-
Iорэри кыылэжыгъ, щытхьу
тхылхэри кыфагъэшхоша-
гъэх.

— Дэгъоу еджэхэу сIэгъэ
кIэлэеджаркIохэу, щыIэныгъэм
чIыпIэ тэрэз щызыубыты-
гъэхэу зыщытхьу аIохэрэр
сщыгъушхэрэп, сачгъушIу-
кIы, — еIо Хьалимэт. — Ахэр
Уджыхьу Марыет, Дэрбэ Сар,
Павел Московченкэр, Бэгу-
гъэ Рахьмэт, Гусэрыкыо Аскэр,
КыкIаи Шамсэт.

Хьутыжь Арамбийрэ Хьа-
лимэтрэ лъфыгышхэ зэдагъо-
тыгъ, зэдапIугъ, дэгъоу рагъэ-
джагъэх, цIыфышIуи хьугъэх.
Анахьыжыэу Нэфсэт Ростов-
на-Дону дэт мединститутыр
кыухыгъ, врач-гигиенист, эпи-
демиолог шхьаIэу Мыекьуапэ
щэлажыэ, Iэшынэхэм яныс.
Заремэ медучилищыр кыы-
ухыгъ, апшхэрэ гъэсэныгъи зэ-
ригъэгъотыгъ, аптекем Iоф ще-
шIэ. АнахьыкIэу Саидэ Крас-
нодар политехническэ институ-
тыр кыухыгъ, Блэгъожымэ
яныс. Ахэм кыаIэхьухьэжы-
гъэ пхьорэльфхэм Арамбийрэ
Хьалимэтрэ лъэшэу ащэгъушIу-
кIы. Ахэр зэкIэ тыгъэгъазэм
и 5-м кыафакIохи, лIэшIэгъу-
ныкыо зэдэзыгъэшIэгъэ Арам-
бийрэ Хьалимэтрэ дышгъэ Iэ-
лынхэр кыафахыгъэх, псау-
ныгъэ пытэ яIэнэу, бэгъашIэ
хьунхэу, ашхьагъ бэрэ итын-
хэу кыафэлэIуагъэх.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Сурэтым итхэр: **Хьутыжь
Арамбийрэ Хьалимэтрэ яп-
шамшхэрэ япхьорэльфхэм
ащышхэрэ ахэсых.**

Тыгъэгъазэм и 16-м Адыгэ Республикэм икIэлэцIыкIу библиотекэ МэщбэшIэ Исхъакъ имэфэкI ин фэгъэхыгыгъэ литературнэ Иофthъабзэ шыIагъ. Ащ чанэу хэлъжагыгъэх библиотекэм иIoфышIэхэри я 19-рэ лицееу Мыекъуапэ дэтым иеджакIохэри.

Мэдээл хийлхэ кыгъэлъэгъон баеу «Великий мастер слова» зыфилоу библиотекэм шызэхашагъэм тхэклошхом илъэсипш пчъагъэм кыкълонл ытхыгъэ усэхэр, поэмэхэр, клэлэцкыкълухэм апае пшысэхэр, повесть ыкй роман зэфэшхьафхэр, тарихь романышхохэр шызэгъзэфэгъагъэх. Ащ фэдиз творческэ йофшлагъэр зилэ цыфыр акъылышхоу, йэлэлэсныгъэ ин зыхлэлэу зэрэщытым гу лъытгъоягъэп.

Ежь кӀэлэеджакӀохэми Мэш-
башӀэм ипроизведениехэм —
ипоэзие ыкӀи ипрозэ дахыхы-
хэрэр ахэтых. Ахэр ГупкӀэу
иусэху «Адыгэхэр», «Шьуза-
бэхэр», «Шпур» зыфилохэрэм
ыкӀи роман пычгыгъ гъэшӀэ-
гъонхэм ягуапэу къяджэх.

Литературнэ зэЛукIгъоу тхэ-
кIошхор кызырагъэлэгъагъэр
гъэшIгъонэу зэрэкIошттым,
яупчIабэмэ джэуап афэхъоу зэ-
рэщытштым хэти еджэнджэ-
шыштымгъэп.

Мэфэкл ээлүкүлгүр кыыз-
луухыг ыккы дахэу зеришагь
республикэ кэлэлцүкүкү библио-
текэм адыгь литературэмккэ
иотдел илофышлэу Кыат Сусан-
н. Еджаклохэм тхэклошхор
зэряхаклэр гум кьинэжырэ
хьугтэ-шлагэу кыыззрафэнэ-
штыр кылуагь. Классикыр,
поэтыр, прозаикыр, тарихыл-
жыыр ыккы общественнэ йоф-
шэклошхор — Мэцбэшлэ Ис-
хьяк алэгьун, игушылэ клэ-
дэлүкынхэ, упчэхэр ратын-
дэ амал зэрлэр насыпгыгэу
ылгытагь. Цыфышхом, зэчый

инкѣ Тхьэр кыызтагъэм икъ-
хъукӀ, ищӀыныгъэ, илъэбжъу
пӀпчъ шъэфыбэ зрапылъыр
кӀигъэтхыгъэ, тхакӀоу Мэщбэ-
шӀэ Исхъакъ иилгъэхэм рагъэ-
шыгъэ гупшысэ зфӀхысыжъ-
хэмкӀэ къадэгощӀнэу Сусанэ
елъэлугъ, гушыӀэр ащ фигъэ-
загъ.

Мэщбэшлэ Исхъакъ нэфыпс
лэшыр кызыпкыутырэ клэлэ-
цыкыгхэм фэбагъэр бгъэм
кыралъхъагъэу, нэплъэгъу зэ-
гхыгъэ хъалэлкэ, гушыгъэ за-
фэкэ закъыфигъэзагъ.

Адэгъ литературурр ныбжьыкълэм, итарихъ лъапсэ куоу зэрэкълорэр, нартхэм, фольклорым, урыс классическэ литературэм къапкырыклэу шыцл зэрэхьугъэр кыфлуагъ. Цыфлуш акылышлуабэмэ язэлу клэлпэ унэу хьаклэщым ежышхьэкълэ лъэшэу ишлуагъэ кызырэкъыгъэр, шъэожьысэз ащ шызэхихьгъэу кыхьхьагъэм зыкырагъэтлэтагъэу ылытагъ. Апэрэ усэ цыкълур зетхым я 3-рэ классым зрисиыгъэр, къыуаджэу Шхьхашцъфыжэ ихьышхэ, икьоджэгуэхэм, классы 7 кьоджэ еджанпэу зычлэсыгъэм, янэ-ятэхэм ящылэклэгъэм, ятэ пасэу зрахъзыгъэм, янэ ныбжьыклэу шыузабэу кызырэнэгъэм, нэгъыи 7-м шыцэу 4-р — клэлиплыр кызырэнэгъэм, янэклэ янэжэ-ятэжхэм зэрашэлэжыхи зэралугъэхэм, зэралэжыкыгъэхэм, цыфыгъэ шапхэм зэрфашагъэхэм ягугуу кыышлыгъ. Иапэрэ клэлэгъэджагъэу Пщыунэлл Юсыф ихьа-тырклэ шлэныгъэм зэрэфэклугъэм, Мыекъуапэ кыызэкълэм педучилищым шезыгъэджэгъэ Хьатлэнэ Айшэт игъэсэгъэ-драхгъэ шысэ зэрэфэхьуштыгъэм, Москва Литературнэ институтым шеджэфэ шлэныгъэ гъогу шыуамбсгэн зэрэтегыгъэм, гуппшынэн-тхэн Иофым кызырэфэклугъэм, кыдеджэ-

2011-рэ ильэсыр Дунэе Черкес Ассоциацием зэ-
лэшэрэ лэпкэ тхаклоу Мэщбэшлэ Исхыакъ и
Ильэсэу ыгъэнэфэгъагъ. Ащ епхыгъэу тхаклом
имэфэкI, ыныбжэ ильэс 80 зэрэхъугъэр зэфэдэкIэ
Адыгэ Республикэм — Мыекъуапэ иеджаплэхэм,
Лэпкэ библиотекэм, АРИГИ-м, районхэм ыкIи
адыгэхэр нахыбэу зыщыпсэухэрэ IэкIыб къэра-
лыгъоу Тыркуем нэсыжбэу игъэкIотыгъэу ащыха-
гъэунэфыкыгъ.

гъя ныбджэгъухэу Рождественскэм, Евтушенкэм ыгу чыпIэ зэрэщаубытыгъэм къатегушыIагъ.

Ильэс 15 ыныбжэу поэмэу «Цыф лэзххэр» зэритхыггэр, ащкк адыгэ тхэкко инэу Еутых Аскэр ишуагъэ кызызреккыггэр кыхыхигъэщыгъ. Хэгъэгу зэошхоу ильэситф 1эпэ-чыпэм тикъэралыгъо шыкыуаггэм хэтр цыф лэпккы утын-лыуэу рыхыггэр сыдигъуи зэрэщымыгъушхэрэр, янэ а ильэс кьинхэм итхъээлэулыклаггэр непи ытхакълумэ зэритыр къафилотагъ.

Тхаклом бэ ышлэрэ кьодьер арымырэу, шылэклэ-псэуклэм хэлъ джэмакэмэрэ цыфхэм апкырыль гушпысэхмэрэ зэхышлэу, зэхифэу шытын зэрэфаер клигэтхыыг. Гушылэр зэрэлэшхохор, ар шлүм фэбгыз-лорышлэн сыдыгьокли зэрэфаер, ежъ ышлхьэклэ кьамэм лыпсыр кышычэу кыззери-мыгъэлтагьорэр, игушпысэ сыдыгъуи шлүм фэгъэзагъу зэрэ-зеришэрэр, цыф лъэпкхэм

азыгагу зэгурылоныгээ-зэрэ-
лэйтэныгээ илыным, Урысые
хэгэгүшхом изыкыныгээ гээ-
пытэгэным, Адыгэ Республи-
кэр мамырзу шылэным агэгү-
мэклэ, а зэклэ кыухүхмэгү зэ-
рэтхэрэм кьатегушылаг.

Уитарихь шыыпкээм тетэу
пшэн зэрэфаем анахэу тхаклор
кышшыцугъ. Итарихь роман
хэу «Графиня Аиссе», «Рэдэд»,
«Мыжыгшыхал», «Хьан-Джэ-
рый» зыфилохээр ытхынхэу
зэрэхугьэхэм, ахэм якъэбар
лъапсэ кызышежьээр, гу-
пшысэ апхырищыр, ахэмклэ
кылуатэр, тигъашэм шлои-
гьор Мэшбашэм гъэшлэгъонэу,
улэпишэу кырилотыкыгъэх.
Узэгурылоным, узэклэдэулкы-
ным, узэфсакыным шыфны-
гъэмклэ мэхьанэ зэрэлэр клигъ-
тхыгъ.

Зы сыхъатым кыкЮсІ зэу-
кІэгъум хэлэжьэрэ кІэлэщыкІу-
хэм гъэсэпэтхылабэ ариІуагъ.

Тэ пстэуми Урысыешхор тикъэралыгъо шъхьа! Эу, тиунэ инэу тызщызэдэпсэоу зэрэти-
Іэр, ащ хахъо зэриштыщтым,

зыкыызэредгьэ!этышттым нэб-
гырэ пэпчэ тыдэлэжхэн зэрэ-
фаер Мэцбашэм ипсалэ мы-
зуу, мытлоу шыкыг!этхьыг.
Еджаклэхэмкэ еджэныр агэрэ
пшэрылэ шхьхалэу зэрэщы-
тыр, етланэ лофшлэклэ дэгьуклэ
Адыгэ Республикэм зыкыызэ-
ррагьэ!этышттым намал зэрэ-
гэгьотын зэрэфаер кьагури-
гьалоу кьадэгущылагэ. Пшлэрэ
лофым гуклэ, шхьхэклэ уепхы-
гьэ зыхьуклэ, гьэхьагьэхэр зэ-
рруйлэштхэр кл!эгтхьыг.

Творческэ гухэлъыкIэхэу илэхэмкIи тхакIор еджакIохэм кьадэгошэгъ. «А что там за горизонтом?» зыфилогэ тхылъыкIэр шIэху кызырэдэкIыштыр къариуагъ. Шошъхъуныгъэ уилэн зэрэфар, аш узэрээзкIиугъаерэр, тхыгъэ лъапIэу Къурланыр адыгабзэм зэрэрильхьагъэр, мы Дунаишхор зы КIочIэ лъэш ылыгъэу зэрэшытыр, шъэфыбэу зэрээхэлъым амыгъэгупсфэу чэци, мафи зэрэтхэрэр къыхигъэшыгъэ.

Зэүкүлүгүм икелзүхым Адыгэ Республикэм икелэлэццыкүлү библиотекэ идирикторзү Наталья Пропастинам мэфэкүл зэүкүлүгүм лъэшзү зэригъэрзэгъэхэр, десэ ин хэлпзү зэрэгъэпсыгъагъэр кыыуагъ. Тхэкүлшхоу Мэщбэшлэ Исхъакъ псауныгъэ пытэкүл, творческэ гъэхъэгъэшхохэмкүл, гупшысакүлэхэмкүл, тхылыкүлэхэмкүл Иофтхъабзэм хэлэжьэгъэ пэтсүэм ацүлэкүл кыфэлъэуагъ, илъэси 100 мэфэкүлри, непэ фэдзү, ылъэ тэтзү, ыгу иззү кыфэсынышш, зэкүлэми зэдагъэммэфэкүлнзү фиуагъ, нэпэплл-мэфэкүл шлухъафтыныр, розэ лэрамыр, ритыгъэх.

Мэшбэшлэ Исхьяк зэрих-
бзүү, мэфэклым хэлэжэыгээ
еджакло пэпчэ ироманхүү
«Графиня Аиссе», «Лазутчик»
ыкы адыгабзэкэ «Джасус»
зыфиохэрэр афытетхээ ари-
тыгээх.

ГушIогъуабэр кыгъэушэу
мэфэкI зэлукIэгъур гъэпсы-
гъагъэ.

МАМЫРЫКЪО Нурмет.

Сурэтхэр Іэшынэ Аслъан
мэфэкІым кыщытырихы-
гъэх.

Исэнэхъат щысэтехыпIэу рылэжъагъ

Уишгэф епЮштмэ, цыхьэ-
шлэгъу, хьяр уилэмэ — пкъэу.
Ул узымэ — гуклэгъушл, гьог-
уытегъэ — ныхьджэгъушл,
шлэныгъэм фэбгъазэмэ —
упчлэжьэгъу. Мы гушылэхэр
зыфэггэхьыгъэр Ереджьыб-
кы Джансэт Лгуы ыпхьур
ары. 1931-рэ илгъэсэм Бжы-
хьэкъуае кышыхьугъ. Къы-
зэрыхьухьагъэр лэжьэкълэ унэ-
гъо згурылэжь, шхьахлэфэ-
шхо зыфашыштыгъэ цыф-
хэм ашщ.

Джансэт псауныгээ пытэ
иэу, бэрэчэтыгээр игьэшэ
гьогоу, иунагьо, ильэпкь,

ихэгъэгу хьалэлэу афэлажьэзэ
ильэс 80 зэрэхьугъэр тигуапэ.

Тын пстэуи аныхъ лъа-
пэр цыфхэм уалътэныр,
шхъэклафэ кыпфашыныр
уишлушлагъ ащымыгушэ-
ныр ары. Цыфыгъэр зэрэфэ-
шуашэу зепханыр сydi-
гуи псынклэгъо юфэу шы-
тыгъэп. «Нэбгырэ заулэ гор-
эм адыгагъэ ахэлэклэ мэ-
хчанэ илэп, зэклэми ар яшап-
хэ мыхъужьымэ, тлэклэзы-
жын ылэклышт. Жыгъом
шхъэклафэ фэтэшымэ — ты-
адыг, бзылыфыгъэр дгъашло-
мэ — тыадыг, хьаклэм да-

хэу тыпэгьоклымэ — тыадыг,
зымыльэкпрым тыдэлэмэ —
тыадыг, тинахыклымэ тафэ-
сакъмэ — тыадыг. Джары
сэ сызэрепльырэр адыга-
гэмэ», — ело теубытагэ хэ-
льэу Джансэт.

Джансэт тхылъхэм лъэшэу афэщажэу щытыгъ. Библиоте-кэ техникумыр кызысехым, 1954-рэ илъэсым Иофшэныр ригъжабгъ. Ежъ зыщыцъ чы-лэу Бжыхэкъуае апэрэ биб-лиотеку кышщызлуахыгъэм Иоф щиишлагъ. Ащ нэужым, 1957-рэ илъэсым кышщегъэ-жабгъуэ 1969-рэ илъэсым нэс.

Лахъщыкѡе кѡдджэ библио-
текэм Іутыгъ.

Краснодар псыубытып 1-р ашынэу зырагъажэм, 1969-рэ илъэсым Лахышыкъуае библиотекэр къыдахыжыи, поселкэу Адыгейскэм къахыжыгъгъ. 1969-рэ илъэсым къыщегъжагъэу 1976-рэ илъэсым нэс поселкакIэм ибиблиотекаэ Иоф щислагъ. 1976-рэ илъэсым поселкэр къалэ ашIыжыи. 1978-рэ илъэсым Джансэт мэкложыи гунчэ кIэлэщыкIу библиотекэм ибиблиотекарь шъхьалэу. Ащ Иоф щисIэзэ 1984-рэ илъэсым пенсием макло.

Джансэт илофшлэн дэгъоу зэригэцаклэштгыгэм пае шлү хьафтынхэри шьтхьу тхылъ-хэри бэу кыратыгъэх, алэрэ члшлэр ренэу хэкуми шийыгъыштыгъ, медальхэри кыфагъэшшошагъэх, ыгу етыгъэу, дөмышьыхахэу ипшээр-рыльхэр ыгъэцаклэштгыгэх. Джансэт шысэтехьллагъ.

Льгтэныгъэ зыфэтшырэ
Джансэт! Шылакэр къзыгъэ-
дэхэрэ пстэури уигъогъоу,
псауныгъэрэ насыпрэ уашы-
мыкълэ, угу ифэбагъэ цыф-
хэм алъыгъэу бэрэ, бэрэ
ушыгъэу Тхэм тыпфелъу.

БАТІЭКЪО Хъаджэт.
Адыгэкъал.

ТИЮБИЛЯРХЭР

Ары, лъэшэу цыф бэрэчэт нелъ сикъэлэм зыфэгъэгъэхэрэ лъыр. Бэшагъэу ар сэшлэш, бэрэчэтыныгъэу апэ еслъэгъу-лагъэм хэмыхъуагъэм, зи пыч фэхъугъэп. Ныбджэгъу кып-фэхъуном уклэхъопсынэу шыт, зышлэрэри бэ. Шъабэу гушлэу, гушлогъо щхыпэм ренэу ынэ-гу кыгъэгъышлэу, сэмэр-кызушылэу, къабар гъэшлэгъо-ныбэмэ уахигъэдэлон ылъэ-кынуэ шыт цыф Бэгъушъэ Хъазрэт.

Гурыт еджаплэр кызыриуэху дзэ кыулыкъум ащи илэсисшэ къэтыгъ. Ащ ыуж йофшлэлэ зэфэшхъафхэм захиушэтыгъ, Краснодар дэтыгъэ мэкъумош институтым заочнэу шеджагъ. Апэу йофшлэныр шыригъэжыгъ библиотекэм, етланэ гурыт еджаплэм пионервожатэу илагъ. Краснодар дэтыгъэ завод-шхоу «Октябрь» ирабочхэм ясатыр хэтыгъ. Илэсисл фэ-дизрэ Теуцожь район авто-хозяйством идиспетчерыгъ, автомашинэхэм йоф ягъэшлэ-гъэнымкълэ ащ иотдел ипэшэгъ. Илэс 30-м итэу КПСС-м и Теуцожь райком иинструктор Иэнатлэ кырапэси, илэсэрэ ныкюрэ ар ыгъэцэклагъ.

— Ащ ыуж пэщэ Иэнатлэ зэфэшхъафхэм сафэзышэгъэ гъогум сызытеуцагъэр, — ело гукъэкълэжхэм заритыжъэ Хъазрэт. — 1968-рэ илэсым цыфхэм яфэлэ-фашлэхэр афэгъэцэклэгъэхэм фэгъэгъэ Теуцожь район комбинатым пашэ сыфашы. А лъэхъаным районитлоу зэхагъэхъажыгъэхэм ащыпсэурэ цыфхэм яфэ-ныкыуагъэхэр афэгъэцэклэ-гъэхэм мэхъанэ ин ратыштыгъ.

Илэситф игъашлэ щыщэу а Иэнатлэм игъэцэклэн Бэгъушъэм фигылорышлагъ. Илэс 30-м ехъу тешлэжыгъэм, а уахъ-тэр шүклэ ыгу кълэжыкы, фы-зэшлэжыгъэм лъэшэу егъэрэ-зэжы. Илэситфым кыкълэцл районым игъунэпкъэ шапсыгъэ кыуаджэу Хъащтыку кышчы-кълэдагъэу Гъобэкъуае нэс кызылэжыгъыгъыгъэр шолъыр иным хэжэрэ псэуплэ чыплэхэм цыфхэм яфэлэ-фашлэхэр ащы-зыгъэцэклэгъэхэм унэхэр ащаш-лыгъагъэх. Тэхъутэмкыуае, Пэнэжыкыуае, Щынджыкы ащ фэдэ унэхохэр ашагъэпсы-гъагъэх, Адыгэкълэрэ Инэм-рэ ащырагъэжыгъагъ. Афэгъэ-цэклэгъэн фэе фэлэ-фашлэхэр зыщаахыгъэхэр комплекс чып-лэхэр кыуаджэху Афыпсыпэ, Пэсйтыку, Джэдджэхъаблэ, Гъо-бэкъуае, Аскъэлае, къутырэу Шевченкэм къащыцэуахыгъа-гъэх. Адыгэкълэрэ Лъэустэн-хъаблэрэ лъэкъопылэхъэхэр зыщашыштыгъэ ыкълэ зычагъэ-цэклэжыштыгъэ цеххэр ашагъэп-сыгъэх. Ар зэкълэ лъапсэ фэ-хъуштыгъ къаюллэрэ пстэури гъэрэзэгъэным.

Хъазрэт зипэщэ район ком-бинатым йофшлэныр зэрэщызэ-хэшагъэм, гъэхъагъэу шашы-хэрэм хэкуми, крайми, зэп-хыгъэ министерствэми осэшлэ къащыфашыштыгъ. Гъэхъа-гъэхэр ашынхэм зипэщэ йофшлэхэр фызэхэзышхэнэ зыгъэкълэрэ Бэгъушъэри шүклэ хагъэунэфыкы, «Отличник службы быта» зыфиорэ шыт-хъуцлэр кыфагъэшъуашэ.

Гъэшлэгъонэу шытыр зы-шыкын чыплэхэу кэплэты-жын фаехэм Иэнатлэхэр кы-зэращыфагъазэщтыгъэхэр ары.

Ауж кынагъэр кыдышжыкын, пэрытхэм ахигъэуцожын фаеу охътэ макълэп кьекълугъэр.

Апэу кьедгъэжээн 1973-рэ илэсым ищылэ мазэ икьоджэ гупсэу Аскъэлае дэтыгъэ кол-хозэу Кировым ыцлэ зыхы-штыгъэм тхъаматэу кызыра-гъэкълэжыгъагъэмкълэ. Хъыз-мэтшлэлэр а лъэхъаным рай-онымкълэ ауж кыинэхэрэм ащы-штыгъ.

— Уикъуаджэу дэгъоу узша-шлэрэм ушытхъамэтэныр зы лъэныкълэ псынклэагъоп, шлуагъэ кыкълэагъоп цыфхэм

гъомылапхъэхэм якъэ-хыжыкынкълэ шүклэ ыцлэ рафэу ыпэкълэ ыужкълэ уахътэ кыхэкълэгъэп, — ело Бэгъушъэм.

А лъэхъаным аскъэлэе колхозэу Кировым ыцлэ-кълэ шытыгъэм коцым центнер 40-м ехъу, хъэм центнер 35-рэ, натрыфым центнер 70-м нэс гектар тельгытэу кызырагъэкълэ, ащ фэдицэу агъэшлагъо-штыгъэп. Бжыхъасэхэу ыкълэ гъэтхасэхэу лэжы-гъэ кызытыштыгъэхэм

ЩЫФ БЭРЭЧЭТ

Йоф ябгъэшлэным пашэ зыгу хэбгъэкълэны кыхэкълэшты, — ело Хъазрэт. — Ащ дакълэу, уикъуаджэ пфэлэкълэштыр зыщыфэшлэн чыплэ узери-уцагъэм пкълэуагъэ кыхэгъа-хъо, узшъхъамысыжэу йоф шлэным уфэгъэблы.

Колхоз тхъамэтэ Иэнатлэр илэси 9 зыщыгъэцэклэгъэ уахъ-тэм кыуаджэм щызэшлуахы-гъэхэм, ягубгъохэр гъэбжы-лэу зэрэщытыгъэхэм, гъэхъэ-гъэшлэу ялагъэхэм Хъазрэт кытегушылэ зыхыкълэ, ащ фэ-дизыр зыфызэшлэжыгъэ лэ-жыакълэхэм ядэхэ зэпымыуж пълэуэ пшолгъо охъу.

Чэм 1100-рэ ыкълэ шкълэ 342-рэ зыщахъуштыгъэ комплекс зэ-тегъэпсыхъагъэ, былымшъ-хъэ 800 зышагъэпшэрышты кыакъырхэр агъэпсыгъагъэх. Къуаджэм кыдытэдджагъэх колхоз правлениер зычлэтышты унэу тлоу зэтетыр, культурэм иунэу нэбгырэ 400 зычлэфэ-штыр, тлоу зэтет унэу кълэ-еджэкълэ 900 зыщеджэшт еджа-плэр зычлэтыштыр, машинэ 50 зычлагъэуцон алъэкълэшты гара-жыр. Хъызмэтшлэлэм итрак-тор бригадэ уцуплэхэм техни-кэр зычагъэцэклэжышты мас-терскойхэр, механизатор-хэм зызшагъэпсэфышты унэхэр ашагъэпсыгъэх. Къуаджэм кълэуырыгъырэ псыхъо цыкълэу Мартэ цыфхэм ящыкълэгъэ шыпкыуэ шыт лъэмдыжитлэ тыралъхъагъ. Псэу зэшшот-хэмкълэ чылэм дэс унэгъуабэ кыныгъо чыплэ зэрифэхэрэ кыдалыгъи, артезиан скважи-нэ агъэуцугъ, унагъохэм азы-ныкълэм ехъум псэу ящыкълэ-гъэр алэклагъэхъагъ. Телефон номер 50 зылэ станция кыуа-джэм дагъэуцагъ. Аскъэлаерэ къутырэу Краснэмрэ ззышхы-рэ гъогум асфальт тыралъ-хъагъ. Тутынэу алъжыгъэр ма-шинэкълэ аблэу агъэпсыгъ, чэ-зымафэм тутын тоннитлэу кы-зыгъэгъурэ линии атлупшыгъ. Бэ джащ фэдэу тхъаматэр икълэшакълэу ыкълэ изэхэшакълэу зэшлуахыгъэр.

— А илэсхэм афэдэу ти-кьоджэ колхоз лэжыгъэ зэ-фэшхъафхэм якъэгъэкълэныкълэ, былымхъуном кыкълэклэрэ

афэшхъафэу, илэсхэр кыхэкълэ-штыгъэх горошкэ шхонлэ тонн 900, витамин зыхэлэ къэб тонн 1000 колхозым щаугъои-жэу. Мы пчыагъэхэри цыкълэ-гъэхэп а уахътэмкълэ.

Ащ фэдэ гъэхъагъэхэр ары кыкълэклэуагъэр «Чыгулэ-жыным икультурэ зышын колхоз» зыфиорэ шытхъуцлэр кыафасушныр. Колхозым илэ-жыкълэ пэрытхэм ащышхэм кыратыгъэх наградахэр, ежэ Бэгъушъэми орденэу «Шытхъу Тамыгъэр» кыфагъэшъошагъ.

Былымхъуном илофи дэ-игъэп. Лэу ыкълэ шэу кыахы-жыштыгъэмкълэ районым иколхозхэм апэ имытыгъэхэмэ, ауж кыинэщтыгъэхэп. Лыри шэри кыралыгъом икълэгъэхъ-гъэхэмкълэ кыафэгъэуцурэ план-хэр ренэу кыхъоу агъэцэкълэ-штыгъэх. Чэм тельгытэу илэ-сым шэу кыахыжыштыгъэр килограмм 2800-м кышчыкълэу кыхэкълэштыгъэп.

Тхъамэтэгъэр зегъэтлытым кыуаджэу Тэхъутэмкыуае дэ-тыгъэ хыалыгъугъэжэ заводэу Хъазрэт зыдагъэкълэуагъэми илофхэр дэигъэх. Оборудова-ниеу ащ члэтыр жы хъугъагъэ, хыалыгъоу кышагъагъэшты-гъэри мэклагъэ. Апэрэ йофэу Бэгъушъэми ащ шигъэцэклагъэр заводыр дэгъу дэдэу зэраригъэ-гъэцэклэжыгъэр, оборудова-ниякълэ зэрэчлэгъэуцагъэр ары. Ащ ыуж чэщ-зымафэм хы-алыгъу тонн 18 заводым кы-шагъагъэ хъугъагъэ.

Илэс пчыагъэрэ аскъэлэе кълэрэ Тэхъутэмкыуае шылэ-жыагъ. Ащ икълэлэхэр шеджа-гъэх. Унагъом исхэм Аскъэлае фэдэу ячылэ хъугъэ Тэхъутэ-мыкыуае, унэ дэгъуи ащ шырялэ, непи ащ шэпсэх.

Ащ щыхыгъэп Иэнатлэ зэб-лэхъуныр Бэгъушъэм. 1985-рэ илэсым агъакълэ Хъыдыжэ дэтыгъэ совхоз-заводэу эфир дагъэм икълэшын пылыгъэм. Ащи хэхъоныгъэшлэу регъэшылэ. Къушхъэлэпэ чыплэу шы-тыгъэ нахъ мышлэми, лэжыгъэу шашлэхэрэ шагъэбагъошты-гъэх. Былымхъуномкълэ Апше-ронскэ районым апэрэ чыплэр щауытыштыгъ. Псэолгъэ дэ-гъухэри: нэбгыри 120-рэ зыща-

лыгъын алъэкълэшты садик, ра-бочхэр щыпсэунхэу унэгъо тлуритлоу зычлэсыштыгъэ уни-щ, фельдшер-акушер пункт аре-гъэшылэ. Мызэу, мытлоу парти-ем икрайкомрэ крайисполко-мымрэ язэлэпахырэ быракъхэр ыкълэ шытхъу тхылыгъэ кыа-фэгъэшъуашэх. Къэгъэгъэ кы-гъэкълэным фэдэу пылыр кы-зыгурылогъэ Хъазрэт ихэку гу-псэ шыщ кыуаджэу Лъэустэн-хъаблэ Кошхъэблэ районым ит совхоз-заводэу «Элитым» фэдэ шигъэпсынэу рехъухъэ. Ащкълэ кыдырагъаштэ партием ирай-ком исекретари, «Севкавглавк-эфир» зыфиорэм ипаци. А йофыр партием ихэку комитет исекретарэ зыгъэлэсым кыа-фигагъэп. Джарэуштыгъэ фэдэ-шхо кызыхышты йофыгъоу рыхы-жыагъэр Бэгъушъэм кыдагъэ-хъурэп.

Ичылплэ гупсэу зыщанлугъэм кыкълэжы зышлэиго Хъазрэт 1988-рэ илэсым партием ирай-ком кысэжыкы Пэнэжыкыкы-е гъомылэпхъэшлэ комбинатым. Директор зыфэхъугъэ комби-натым а лъэхъаным узэрэщыт-хъун шлагъо шылагъэп, сомэ миллионитлэу чыфэу тельгыгъ. Ащи йофхэр щызэпигъэфэнхэр ыпшэ Хъазрэт ифагъ. Конто-рэ ныкълэшлэу аригъэхъы-жыгъ, нэбгырэ 50 шышхэнхэ алъэкълэныу шхалэ аригъэ-шылэ. Хыалыгъугъэжэапэи кызылэуихыгъ. Пэнэжыкыуае-рэ Адыгэкълэрэ тучанхэр ашагъэпсыгъэх. Комбинатым илэшлэ-лушлэу цех йоф ышлэу ригъэжыагъ. Лэжыгъэ тонни 100 зычлэфэшт, продукцияе кыашлэрэ зыщалыгъышты псэ-уалэхэр аригъэшылэ. Ком-бинат шагумрэ ар зытет ура-мымрэ асфальткълэ апклагъэх. Газыр комбинатым кырашэ-лэнэу рагъэжыагъ. Ялэжы-кълэхэм пкълэ хэмылыгъу шеджэ-гъуашэх арагъэшылэштыгъ. А пстэум яшлуагъэкълэ кыдагъэ-кырэ продукцием ибагъэ хэпшылкълэу хагъэхъагъ.

Икъуаджэу Аскъэлае кыгъэгъэжыныш, ятлонэрэу колхоз тхъамэтэ Иэнатлэм Хъаз-рэт йууцожын фаеу хъугъэ. Ежэ ыуж чылэм тхъамэтитлэу щызэблахыгъ, колхозым илоф

нахъ дэи хъуштыгъ. Рагъажэ ар зэбгырахыжэу. Техникэу кыафэнэжыгъэ шылэп, былы-мэу ялагъэми бэу кышчыклагъ. Газыр кыуаджэм кысэжыкыным ыуж икълэжыгъэх. Колхозыр зэрэбгырызырэм зыгу ыгъэ-кълэдыгъэ кьоджэдэхэр Ады-геим и Президент дэжэ кълэ-гъэх елэушхэу ячылэ кълэу Бэгъушъэ Хъазрэт тхъаматэ кыафашыжыныу.

Аскъэлае кьоджэ зэлэушхо шкълэ. Ащ хэсыгъэхэм ащыщ кызырэлэжыгъэрэмкълэ, кьоджэдэхэр зыфэагъэхэр Хъаз-рэт тхъаматэу хадзыжыныр арыгъэ. Ежыр ащ еуцуалэ-штыгъэп.

Сэ мы йофым сыхэжыгъэклэ, — кышчылауагъ зэлэушхо Хъаз-рэт. — Тхъаматэ хъунхэу чы-лэм кълэабэ дэс, тхъашъуегъэ-псэу сцлэ кызырешъулауагъэмкълэ.

— О уилоф дэгъуи, тэ зи дэгъоу тилэп, — зэлэушхо хэ-схэм ащыщ кыхэджыкылыгъ. — Къуаджэм ушыщ, чыплэ кыин ифэгъэ учылэ пфэлэкълэштыр фэшлэн фаеба?

— Сикъуаджэ сэ зыпэсшын шылэп, — ылауагъ Хъазрэт. — Сикьоджэгъухэми лытэны-гъэшхо афэсшылэ.

Зэлэушхо шызэдаштыгъ шхъэ-ихыгъэ шылкълэ тетэу ежыгъэр зыфаехэм алэ фалэгъыныу. Зэ-кълэми Бэгъушъэ Хъазрэт алэ кыфалэгъыгъ.

Джарэуштыгъэ икьоджэгъухэм цыхъэшхо кыфашилэ, Хъазрэт колхоз тхъаматэу хадзыгъ. Ар зэрагъэуцогъэ чыплэр псын-клагъэп. Зыдыгъэгъэжыгъэр колхоз озыгъэлэушхо хэлъыжы-гъэ шылагъэп. Былымшъхъэ минищ кызытыринэгъэгъэ фер-мэ хыбэй дэдэхэу шхъэ 500-м нахыбэ тетыжыгъэп, комбайнэ 20-м шыщэу 4, трак-тор 50-м шыщэу 8 къэнэжы-гъагъэр. Былымхэм арагъэ-шхыни ялэжыгъэп.

Хэкълэпэу кыгъотыштыгъэм ягушшысэмэ, зыгъо йофшлэхэм лэжыакълэхэр афызэхышхэзэ, а илэс зытлэм ашлагъэр макълэ, ау колхозыр зыпкъ зэрибгъэ-уцожын шылагъэп.

Джарэуштыгъэ лыпкъым зи-уцагъэм шегъэжыагъэу Бэгъу-шъэ Хъазрэт зи кызытыримы-гъанэу йоф ышлагъ, пашэ зыфа-шлэрэ лэжыакълэхэм дэгъоу агу-рылауагъ. Ау ышлагъэр зэкълэ ежэ изакъоу кылэжыгъэу ылыгъэрэп. Зыдэлэжыгъэхэу, йэпылэгъушлэу кыфэхъугъэхэу зычлэ кырилохэрэм ащышхы Хъут Рэщыдэ, Лыхъэс Мухъ-динэ, Къатмэс Бирам, Лэупэкълэ Аслъан, нэмыкълэхэри. Анахъ кыахигъэххэрэм ащыщ Бэр-эдэж Нухъэ.

Хъазрэт илофшлагъэхэм шытхъоу кыфахыгъэр макълэп. Ащ ишыхъатых Лениныр кызыхъугъэр илэси 100 зэрэжыгъэм фэгъэхыгъэ юбилей медалыр, «РСФСР-м фэлэ-фашлэхэр гъэцэклэгъэхэмкълэ иотличник», «Йофшлэным иве-теран» зыфилохэрэ медальхэр, АР-м и Парламент и Шытхъу тхылы, нэмыкълэхэри.

Синьбджэгъужэу Хъазрэт, илэс 75-рэ шылэныгъэ гъогу шлагъо кызыпшыгъыгъ. Уипса-уныгъэ уиуагъэу, уибын ихьар фэшхъафэ умылыгъоу, угуклэ узыфаем пкълэу улъылэсэу ушылэнэу пфэсэлэ.

ЛЛЭХЪУСЭЖЪ
Хъаджэрэтыбый.

ИСКУССТВЭМРЭ НЫБЖЬЫКІЭХЭМРЭ

СурэтхэмкІэ музыкэр уагъашІэ

Глинкэ ыцІэ зыхьырэ музеу Москва дэтым сурэтышІ ныбжыкІэмэ язэнэкьокьоу «Музыкэм тылэІэсы» зыфилорэр зэхыщэгъ. Хэгъэгум ишъолъырхэр ащ хэлэжыагъэх. ХагъэунэфыкІырэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэмэ Адыгэ Республикэм икІэлэеджакІохэр ащыщых.

щытхъу тхылъхэр кызыфагъэшъошагъэхэр тизэлукІэгъу кьедгъэблэгъагъэх.

Полина Шустовам апэрэ чыплэр кыдихыгъ. Анна Гордеева-амрэ Изабелла Лазарянрэ ящэнэрэ чыплэхэр кыфагъэшъошагъэх. Полина Шустовамрэ Анна Гордеева-амрэ кызырэталауагъэу, сурэт ашыныр якІас. Искусствэм ишІауагъэкІэ музыкэм нахъ фэшагъэ хъугъэх.

Джыгунэ Фатимэ хагъэунэфыкІырэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэмэ дипломхэр, щытхъу тхылъхэр аритыжыгъэх.

Сурэтым итхэр: **Полина Шустовар, Сыджыхъ Марин, Анна Гордеевар.**

Адыгэ Республикэм и Лъэпкэ музей идиректорэу Джыгунэ Фатимэ хэгъэгум исурэтышІмэ язэнэкьокьоу щытхъуцІэхэр кыщыдэзыхыгъэмэ афэгушІауагъ. Музыкэмрэ сурэтымрэ зэрэзепхыгъэхэм мэхъанэ ритызэ,

кІэлэеджакІохэм ягупшысэхэр искусствэм иамалхэмкІэ кызырэлотагъэм осэ ин фишыгъ.

СурэтышІмэ язэнэкьокьоу Адыгеим зыщызэхашэм, ІофшІэгъэ анахъ дэгъухэр кыхахыгъэх, нэужым Москва агъэхыгъэх.

— Тиреспубликэ щыщ кІэлэеджакІо ІІ зэнэкьокьум хэлэжыагъэр, — кьелуатэ Лъэпкэ музейм наукэмкІэ иІофышІау Сыджыхъ Маринэ. — ЗэкІэ тикІэлэеджакІохэм шІухъафтынхэр кыфаашІыгъэх. Дипломхэр,

БОЕВОЕ САМБЭР

Медали 7-р макІа?

Урысые Федерацием и Къыблэ шъолъыр боевое самбэмкІэ изэнэкьокьоу Ростов-на-Дону шыкІуагъ. Адыгэ Республикэм испортсменхэм бэнэплэ алырэгъухэм медальхэр къащыдахи, нэмыкІ зэлукІэгъухэм зафагъэхъазырэу аублагъ.

Адыгеим икомандэ пэщэныгъэ дызезыхъэгъэ тренерэу Тыгъужь Алий тызэрэщигъэгъозагъэу, тиспортсменхэм хэпшыкІау ялэпэ-Іэсэныгъэ хагъахъо. ХагъэунэфыкІырэ чыплІи 7 Адыгеим ибэнакІомэ кыдахыгъ.

Хъот Артур, кг 52-рэ, тренерыр Тыгъужь Алий, Сайдрахмонов Мустафа, кг 68-рэ, тренерыр Хъэпэе Арамбий, ХъэкІэлІ Рустам, кг 90-рэ, тренерхэр Хъэпэе Арамбийрэ Хъэпэе Хъамидэрэ, Тыгъужь Алий, кг 100-м кьехъу,

тренерыр Хъэпэе Хъамид. ЗыцІэ кьетІогъэ спортсменхэм апэрэ чыплэхэр кыдахыгъэх.

Бэрчэт Мурат, кг 62-рэ, тренерыр Тыгъужь Алий, Лъэрыкьо Мурат, кг 74-рэ, тренерыр Хъэпэе Арамбий, ятІонэрэ чыплэхэр къахыгъэх. Абазэ ИсІам, кг 100, тренерыр Хъэпэе Хъамид, ящэнэрэ хъугъэ.

ХагъэунэфыкІырэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэмэ Урысыем изэнэкьокьоу зыфагъэхъазыры.

Адыгеим испортсменхэу боевое самбэмкІэ медальхэр кыдэзыхыгъэхэмрэ тренерхэмрэ.

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

ХъакІэр бысым зыхъукІэ...

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Динамо-Политех» Курск—94:86 (26:28, 10:17, 27:25, 31:16).

Тыгъэгъазэм и 24-м Мыекъуапэ щызэдешІагъэх. Зезыщагъэхэр: С. Чуб — Краснодар, М. Шмидт — Волгоград, А. Белоножкин — Волжский.

«Динамо-МГТУ»-м щешІагъэхэмрэ очко пчъагъэу къахыгъэмрэ: Тусиков—22, Вагнер—4, Гапошин—13, Иванов—13, Хъакъун—2, Тыу—12, Хмара—17, Степанов—11, Долгополов, С. Синельников.

ХъакІэр ешІапІэм бысым зыщыхъукІэ, уенэкьокьуныр ІэшІэхэп. Очко 15-кІэ Курскэ испортсменхэр тикомандэ ыпэ итхэу уахътэ кыхэкІыгъ. Аужырэ такыкыи 10-м «Динамо-МГТУ»-м тигъэгушІауагъ. Илья Хмарэ зэкІэлъыкІоу тІогъогъо очкоуи 3 дзыгъохэр хъурджанэм регъафэх. Антон Тусиковымрэ Тыу Георгийрэ пчъагъэм хагъахъо. Тикомандэ икапитанэу Сергей Ивановыр щит чІэгъым дэгъоу зэрэщыбанэрэм дакІоу, хъурджанэм Іэгуаор редзэ. Артем Гапошиным зэхэщэн Іофыгъохэр цыхъэшІэгъоу ыгъэцакІэхэзэ, хъурджанэм Іэгуаор ридзэнуу игъо ефэ.

ЕшІэгъум ащ фэдэ кьэгъэзаплэ фэхъуштіи хъакІэмэ ашІэгъахэп. Адыгеим испортсменхэр жьыр акІэтэу ешІэщтыгъэх, хъакІэхэр зэрэпшыгъэхэр зэлукІэгъум кыщылыагъоштыгъ.

ЯтІонэрэ ешІэгъур

«Динамо-МГТУ» — «Динамо-Политех» — 72:92 (21:21, 18:22, 11:17, 22:32).

Тыгъэгъазэм и 25-м Мыекъуапэ щызэлукІагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Тусиков—6, Вагнер—15, Гапошин, Иванов — 15, Хъакъун—2, Тыу—8, Хмара—20, Степанов—6, Долгополов, С. Синельников.

Апэрэ ешІэгъум ехыщырэу ятІонэрэ мафэм командэхэр зэдешІэщтыгъэх. ЗэлукІэгъур аухынкІэ такыкыи 8 фэдиз кызэнэм, хъакІэхэр нахъыбэрэ апэкІэ кылыхыху фежыагъэх.

КІэлэ лъхъанчэу Илья Черновыр дахэу, цыхъэшІэгъоу ешІэщтыгъ. Алексей Адедиран очко 25-рэ ригъэкъугъ. Тиухъумакохэр ыгъэплъэхъухэзэ Александр Еровиченкэм тІогъогъо зэкІэлъыкІоу хъагъэм Іэгуаор ридзагъ.

«Динамо-Политехым» ибаскетболисти 6 нылэп ешІэгъум хэлэжыагъэр. А. Завьяловыр такыкыитІу нылэп зэрешІагъэр — ар ахэтлыгъэрэп. ХъакІэмэ кІуачІау ялэр кызыфагъэфедэщтыгъ, бысымхэр текІоныгъэм икыдэхын фэбэнэнхэм фэмыхъазырхэу кытшыхъугъ. Тиспортсменхэр башэрэ хэукъоштыгъэх, Іэгуаор чыплэ «зэщызым» щычІанэщтыгъ. Арэуштэу уешІэзэ, «Динамо-Политехым» фэдэ командэм утекІон плъэкІыштэп.

«Динамо-МГТУ»-р апшъэрэ купым апэрэ чыплІи 4-р щызылыгъмэ ащыщ. Щылэ мазэм и 17—18-м тибаскетболистхэр Ставрополь икомандэ Мыекъуапэ шыІукІэщтых. «Динамо-МГТУ»-м итренер шъхъаІау, АР-м изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым зэрилъытэрэмкІэ, тиспортсменхэм ялэпэ-Іэсэныгъэ хагъэхъон, нахъыбэрэ тагъэгушІон альэкІышті.

Гандбол. Суперлигэр

«Адыиф» — «Лада»

Мыекъопэ гандбол бзылфыгъэ командэу «Адыифыр» Урысыем изэнэкьокьоу суперлигэм шыкІорэм хэлажъэ. Зичэзыу ешІэгъоу тиспортсменкэмэ ялэщтыр Адыгэ кьэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкІэ институт непэ шыкІошті.

«Адыифыр» «Лада» Тольятти дешІэщті. ЗэлукІэр сыхъа-тыр 17-м аублэщті. Тикомандэ итренер шъхъаІау, СССР-м изаслуженнэ тренерэу Виталий Барсуковым гандболисткэ залуэ тикомандэ кырыгъэблэгъагъ. ЕшІэгъур зыхъыштыр кьэшІэгъуаеу щымытми, зэнэкьокьур гъэшІэгъонэу тикъалэ непэ шыкІошті.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Кьэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КыдэзыгъэкІырэр: Адыгэ Республикэм лъэпкэ ІофхэмкІэ, ІэкІыб кьэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адырэлэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи кьэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шъхъаІэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зылшыгъэр: 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхъаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжъ зыхъырэ секретары: 52-16-77.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлоры-шлэпІ, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-тыхэрэм мышъыпкьагъэу къахафэхэрэмкІэ кьэзытхыгъэхэм пшъэдэкІыжъ ахы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым щылажъэхэрэмрэ яеплъыкІэ зэтемыфэн ылтэкІышті. Гъэзетеджэхэм кытфагъэхъырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкІи кьэзытхыгъэхэм алэкІэдгъэхъажыхэрэп.

Зыщыхаутырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4378
Индексхэр 52161 52162
Зак. 3092

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00